

Uchwała nr 30/2013
Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu
z dnia 20 marca 2013 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania ramowego planu pracy, w tym planu kontroli
Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu za rok 2012**

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 r. poz. 1113), Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu

przyjmuje

sprawozdanie z wykonania ramowego planu pracy, w tym planu kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu za 2012 rok, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

Przewodnicząca Kolegium
Regionalnej Izby Obrachunkowej
we Wrocławiu

Lucyna Hanus

Sprawozdanie

z wykonania ramowego planu pracy, w tym planu kontroli,
Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu
za rok 2012

Ramowy plan pracy wraz z planem kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu (zwanej dalej Izbą) na rok 2012 Kolegium Izby przyjęło uchwałą nr 107/2011 z dnia 21 grudnia 2011 roku. Niniejsze sprawozdanie z jego wykonania, opracowane zgodnie z dyspozycją § 5 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2004 r. w sprawie siedzib i zasięgu terytorialnego regionalnych izb obrachunkowych oraz szczegółowej organizacji izb, liczby członków kolegium i trybu postępowania (Dz.U. Nr 167, poz. 1747), Kolegium Izby przyjmuje, zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2012 r. poz. 1113) — zwanej dalej ustawą o r.i.o.

I. Zadania w zakresie nadzoru

1. Wyniki badania uchwał i zarządzeń organów jednostek samorządu terytorialnego (j.s.t.) w sprawach określonych w art. 11 ust. 1 ustawy o r.i.o.

Działalność nadzorcza Izby, zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o r.i.o., obejmowała w 2012 r. uchwały i zarządzenia podejmowane przez organy 196 j.s.t. i 12 związków międzygminnych, w sprawie:

- procedury uchwalania budżetu i jego zmian,
- budżetu i jego zmian,
- zaciągania zobowiązań wpływających na wysokość długu oraz udzielania pożyczek i poręczeń,
- zasad i zakresu przyznawania dotacji z budżetu,
- podatków i opłat lokalnych,
- absolutorium,
- wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian.

Kolegium Izby w toku 21 posiedzeń w 2012 r. zbadało **9524 uchwały i zarządzenia**, podjęte przez organy nadzorowanych jednostek (dalej j.s.t.), z tego 5387 (56,6%) stanowiły uchwały podjęte przez organy stanowiące, a 4137 (43,4%) uchwały i zarządzenia podjęte i wydane przez organy wykonawcze j.s.t.

Liczba zbadanych uchwał i zarządzeń w latach 2010–2012

Wyszczególnienie	Liczba jednostek		Liczba zbadanych uchwał i zarządzeń						Dynamika (%)	
	2012	%	2010	%	2011	%	2012	%	6:4	8:6
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Razem, z tego:	208	100	7909	100	10343	100	9524	100	130,8	92,1
Wrocław	78	37,5	2988	37,8	3974	38,4	3626	38,1	133,0	91,2
ZZ Jelenia Góra	49	23,6	1856	23,5	2324	22,5	2156	22,6	125,2	92,8
ZZ Legnica	45	21,6	1785	22,5	2288	22,1	2124	22,3	128,2	92,8
ZZ Wałbrzych	36	17,3	1280	16,2	1757	17,0	1618	17,0	137,3	92,1

Zbadanych w 2012 r. uchwał i zarządzeń j.s.t. — przy tym samym stanie prawnym (obowiązującym od 2011 r.) w zakresie spraw objętych nadzorem Izby — było o 819 mniej niż zbadanych w 2011 r., a jednocześnie o 1615 więcej od zbadanych w 2010 r. O zmniejszeniu liczby zbadanych w 2012 r. uchwał organów stanowiących w stosunku do zbadanych w 2011 r. (o 570 mniej), zdecydowała m.in. liczba uchwał w sprawie zmiany budżetu (o 406 mniej) i liczba uchwał w sprawie podatków i opłat lokalnych (o 244 mniej). Natomiast na zmniejszenie liczby zbadanych uchwał i zarządzeń organów wykonawczych (o 249 mniej), oddziaływało wprost zmniejszenie liczby przekazanych do Izby i zbadanych przez Kolegium uchwał i zarządzeń w sprawie zmiany budżetu (o 302 mniej), jak i zwiększenie liczby uchwał i zarządzeń w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej (o 54 więcej niż w 2011 r.). Do siedziby Izby (według liczby zbadanych przez Kolegium w 2012 r.) przekazano 3626 uchwał i zarządzeń (o 348 mniej niż w 2011 r.), a do Zespołów Zamiejscowych Izby (ZZ) przekazano łącznie 5898 uchwał i zarządzeń, tj. o 471 mniej, w tym przekazanych do ZZ w Jeleniej Górze o 168 mniej, do ZZ w Legnicy o 164 mniej, do ZZ w Wałbrzychu o 139 mniej niż w 2011 roku.

Liczbę nadzorowanych przez Izbę jednostek i ich przypisanie do poszczególnych Zespołów nie uległy zmianie w stosunku do roku poprzedniego.

Wyniki badania nadzorczego uchwał i zarządzeń w latach 2011 i 2012

Wyniki badania nadzorczego	Liczba uchwał i zarządzeń		Struktura (%)	
	2011	2012	2011	2012
1	2	3	4	5
Ogółem, z tego:	10343	9524	100,0	100,0
1) bez naruszenia prawa	9853	9277	95,26	97,41
2) z naruszeniem prawa, z tego:	490	247	4,74	2,59
a) z nieistotnym naruszeniem	404	196	3,91	2,06
b) wszczęte postępowanie umorzono	11	4	0,11	0,42
c) uznano za nieważne, z tego:	70	33	0,68	0,35
– w części	28	13	0,27	0,14
– w całości	42	20	0,41	0,21
3) stwierdzenie niezgodności z prawem	5	14	0,05	0,15

Spośród 9524 zbadanych w 2012 r. uchwał i zarządzeń organów j.s.t. Kolegium uznało 9277 za podjęte (wydane) bez naruszenia prawa, co stanowiło 97,41% zbadanych. Dla porównania — w 2011 r. za podjęte bez naruszenia prawa uznano 9853 (95,26%) spośród 10 343 zbadanych.

W odniesieniu do 247 (2,59%) zbadanych w 2012 r. uchwał i zarządzeń stwierdzono ich podjęcie (wydanie) z naruszeniem prawa (w 2011 r. dotyczyło 4,74% zbadanych), z tego:

- 1) w 196 uchwałach i zarządzeniach (2,06% zbadanych) stwierdzono nieistotne naruszenia prawa (w 2011 r. dotyczyło 3,91% zbadanych);
- 2) w 4 przypadkach wszczęte postępowanie — w sprawie uznania uchwały budżetowej (uchwały zmieniającej budżet) organu stanowiącego za nieważną — umorzono, wobec usunięcia nieprawidłowości przez wezwany organ (w 2011 r. umorzenie dotyczyło 11 postępowań);
- 3) 33 uchwały uznano za podjęte z istotnym naruszeniem prawa i orzeczono ich nieważność, z tego:
 - 13 uznano za nieważne w części, co stanowiło 0,14% zbadanych uchwał i zarządzeń (w 2011 r. za nieważne w części uznano 28 uchwał),
 - 20 uznano za nieważne w całości, co stanowiło 0,21% zbadanych (w 2011 r. za nieważne w całości uznano 42 uchwały);

- 4) w 14 przypadkach stwierdzono niezgodność z prawem uchwał i zarządzeń podjętych w sprawie zmian budżetu na rok 2011 — bez orzekania o ich nieważności, wobec utraty mocy obowiązującej uchwały budżetowej na rok 2011 z dniem 31 grudnia 2011 r. (w 2011 r. dotyczyło 5 uchwał i zarządzeń).

Wyniki badania nadzorczego w 2012 r. wskazują zauważalny wzrost udziału (o ponad 2 punkty proc.) uchwał i zarządzeń organów j.s.t. uznanych przez Kolegium Izby za podjęte bez naruszenia prawa. Stwierdzenie istotnego naruszenia prawa w uchwałach, skutkujące uznaniem ich za nieważne, dotyczyło niespełna 0,35% zbadanych uchwał i zarządzeń (w 2011 r. dotyczyło 0,68% zbadanych).

Wyniki badania nadzorczego uchwał i zarządzeń według kategorii jednostek

Wyszczególnienie	Liczba uchwał i zarządzeń		% 3:2	Wyniki badania nadzorczego w 2012 r.							
	2011	2012		bez naruszenia prawa	z nieistotnym naruszeniem prawa	nieważne			postępowanie umorzono	inne	
						razem (8+9)	w części	w całości			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Ogółem, z tego:	10343	9524	92,1	9277	196	33	13	20		4	14
– gminy	8578	7804	91,0	7597	163	29	12	17		3	12
– powiaty	1156	1111	96,2	1076	29	3	1	2		1	2
– miasta na prawach powiatu	309	303	98,1	301	1	1	0	1		0	0
– województwo samorządowe	165	176	106,7	176	0	0	0	0		0	0
– związki międzygminne	135	130	96,3	127	3	0	0	0		0	0

Spośród 9524 zbadanych w 2012 r. uchwał i zarządzeń organów j.s.t. uchwały i zarządzenia organów gmin stanowiły 81,9%, uchwały organów powiatów 11,7%, miast na prawach powiatu 3,2%, województwa samorządowego 1,8%, a związków międzygminnych 1,4% zbadanych.

Wyniki porównań udziału uchwał według kategorii jednostek z analogicznymi dla roku poprzedniego, wskazują spadek udziału uchwał i zarządzeń organów samorządu gminnego (o 1 punkt proc.) i wzrost udziału uchwał i zarządzeń organów miast na prawach powiatu (o 0,2 punktu proc.), uchwał organów samorządu powiatowego (o 0,5 punktu proc.), uchwał organów samorządu województwa (o 0,2 punktu proc.) i uchwał organów związków (o 0,1 punktu proc.). Na spadek udziału uchwał i zarządzeń organów gmin oddziałuje mniejsza liczba zbadanych uchwał i zarządzeń w sprawie zmiany budżetu oraz uchwał w sprawie podatków i opłat lokalnych.

Wszystkie uchwały podjęte przez samorząd województwa, podobnie jak w latach poprzednich, uznano za podjęte bez naruszenia prawa. Natomiast wśród podjętych przez jednostki samorządu lokalnego ustalono następujące udziały procentowe uchwał bez naruszenia prawa:

- gminy — 97,3% podjętych (w 2011 r. 95,1%),
- powiaty — 96,9% podjętych (w 2011 r. 95,1%),
- miasta na prawach powiatu — 99,3% podjętych (w 2011 r. 97,4%),
- związki międzygminne — 97,7% podjętych (w 2011 r. 94,1%).

Wyniki badania uchwał i zarządzeń w 2012 r. w porównaniu do wyników roku poprzedniego, wskazują wzrost udziału zgodnych z prawem w odniesieniu do podjętych przez organy j.s.t. wszystkich szczebli, w tym najwyższy wzrost udziału zgodnych z prawem dotyczy uchwał organów związków (o 3,6 punktu proc.) oraz uchwał i zarządzeń organów gmin (o 2,2 punktu proc.).

Wyniki badania w 2012 r. uchwał i zarządzeń według rodzaju spraw i kategorii jednostek przedstawiono w zestawieniach nr 1 i nr 2 załączonych do sprawozdania.

Badaniem nadzorczym w 2012 r. zostały objęte wszystkie przekazane do Izby uchwały i zarządzenia, podjęte przez organy dolnośląskich j.s.t. w sprawach określonych w art. 11 ust. 1 ustawy o r.i.o. Podobnie jak w latach poprzednich, badaniem objęto także uchwały niewskazane wprost w tym przepisie, a związane z określeniem ram prawnych gospodarowania środkami publicznymi, w tym stanowiące wyraz dostosowania do obowiązujących przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) — zwanej dalej u.f.p. Dotyczy to m.in. zbadanych w 2012 r. uchwał w sprawie zatwier-

dzenia i przyjęcia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu, a także uchwał w sprawie zakresu i formy informacji o przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze, uchwał w sprawie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego, uchwał w sprawie udzielania pomocy finansowej innym j.s.t., uchwał w sprawie wydzielonych rachunków dochodów samorządowych jednostek oświaty, a także uchwał w sprawie wyodrębnienia w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki, podejmowanych na podstawie ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim (Dz.U. Nr 52, poz. 420, z późn. zm.).

Liczba zbadanych uchwał i zarządzeń według rodzaju spraw w latach 2011 i 2012

Zakres przedmiotowy uchwał i zarządzeń	2011		2012		Dynamika % (4:2)
	liczba	%	liczba	%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem, z tego w sprawie:	10343	100	9524	100	92,1
a) procedury uchwalania budżetu	110	1,0	22	0,2	20,0
b) budżetu	208	2,0	208	2,2	100,0
c) zmiany budżetu	5977	57,8	5571	58,5	93,2
d) wieloletniej prognozy finansowej	208	2,0	209	2,2	100,5
e) zmiany wieloletniej prognozy finansowej	1112	10,8	1317	13,8	118,4
f) absolutorium	207	2,0	199	2,1	96,1
g) zaciągania zobowiązań oraz udzielania pożyczek	425	4,1	339	3,6	79,8
h) zasad i zakresu przyznawania dotacji	235	2,3	214	2,3	91,1
i) podatków i opłat lokalnych	941	9,1	697	7,3	74,1
j) zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji	7	0,1	2	0,0	28,6
k) pozostałe uchwały i zarządzenia	913	8,8	746	7,8	81,6

Zestawienie zbadanych uchwał i zarządzeń według rodzaju spraw pozwala zauważyć, że o zmniejszeniu liczby uchwał zbadanych w 2012 r. — łącznie o 819 (o 7,9%) mniej niż w 2011 r. — zadecydowała liczba zbadanych uchwał i zarządzeń w sprawie zmiany budżetu (o 406 mniej) i liczba zbadanych uchwał w sprawie podatków i opłat lokalnych (o 244 mniej) oraz pozostałych uchwał i zarządzeń (o 167 mniej). Ponadto w 2012 r. odnotowano zmniejszenie (o 86) liczby zbadanych uchwał w sprawie zaciągania zobowiązań wpływających na wysokość długu publicznego, uchwał określających procedury uchwalania budżetu (o 88) oraz uchwał określających zakres i zasady udzielania dotacji (o 21). W roku 2012 znacząco wzrosła liczba zbadanych uchwał i zarządzeń w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej j.s.t. (o 205 więcej niż w 2011 r.).

W roku 2012 uchwały i zarządzenia w sprawie budżetu i jego zmian stanowiły 60,6% zbadanych (wzrost udziału o 0,8 punktu proc.), a uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian stanowiły 16,0% zbadanych (wzrost udziału o 3,2 punktu proc.).

A. Procedura uchwalania budżetu i jego zmian (art. 11 ust. 1 pkt 1 ustawy o r.i.o.)

Badaniem nadzorczym w 2012 r. objęto **22 uchwały** organów stanowiących j.s.t. w sprawie procedury uchwalania budżetu i jego zmian. W wyniku badania uchwał proceduralnych Kolegium Izby uznało:

- 1) 21 uchwał — za podjęte bez naruszenia prawa,
- 2) 1 uchwałę — za podjętą z nieistotnym naruszeniem prawa.

Stwierdzone w 1 przypadku nieistotne naruszenie prawa dotyczyło nieokreślenia — wbrew wymogom art. 234 u.f.p. — materiałów informacyjnych przedkładanych radzie gminy wraz z projektem uchwały budżetowej.

Dla porównania — w 2011 r. zbadano 110 uchwał w sprawie procedury uchwalania budżetu, z których 101 uznano za podjęte bez naruszenia prawa, 5 za podjęte z nieistotnym naruszeniem prawa, a 4 za podjęte z istotnym naruszeniem prawa, co skutkowało orzeczeniem ich nieważności (2 w części, 2 w całości).

B. Budżet (art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy o r.i.o.)

W roku 2012 Kolegium Izby zbadało **208 uchwał** budżetowych, z tego 207 podjętych na rok 2012 i 1 podjętą na rok 2013 (uchwały budżetowej na rok 2012 nie podjęła Rada Miejska w Głuszycy). W wyniku badania Kolegium Izby uznało:

- 1) 179 uchwał budżetowych, tj. 86,1% zbadanych, w tym uchwałę budżetową na rok 2013 (w 2011 r. niespełna 66%) — za podjęte bez naruszenia prawa, w tym 84,9% spośród 166 podjętych przez rady gmin,
- 2) 26 uchwał budżetowych, tj. 12,5% zbadanych — za podjęte z nieistotnym naruszeniem prawa (w 2011 r. ponad 32%),
- 3) 2 przypadki podjęcia uchwały budżetowej z istotnym naruszeniem prawa (w 2011 r. 4 przypadki) — za wypełniające przesłankę umorzenia wszczętego postępowania, wobec usunięcia przez wezwane organy (Radę Gminy Domaniów i Radę Powiatu w Miliczu) nieprawidłowości wskazanych przez Kolegium,
- 4) 1 uchwałę budżetową (Rady Miejskiej w Miliczu) wobec bezskuteczności wezwania do naprawy — za podjętą z istotnym naruszeniem prawa i orzekło o jej nieważności w części oraz ustaliło budżet w części dotkniętej nieważnością.

Naruszenie prawa skutkujące stwierdzeniem nieważności części uchwały budżetowej na rok 2012 podjętej przez Radę Miejską w Miliczu dotyczyło bezpodstawnego ustalenia limitów zwrotnych dopłat krótkoterminowych do samorządowych spółek prawa handlowego lub spółek których udziałowcem jest gmina (do kwoty 2.500.000 zł) oraz niezaplanowania w rozdziale 75023 — Urzędy gmin wydatków majątkowych na finansowanie już zaciągniętych zobowiązań (wynikających z przedłożonej umowy na wykonanie dokumentacji projektowej modernizacji części budynku Urzędu Miejskiego w Miliczu), co stanowiło naruszenie zasady określonej w art. 212 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 44 ust. 3 pkt 3 u.f.p.

Kolegium Izby wyeliminowało zapis dotyczący ustalenia limitów zwrotnych dopłat i ustaliło budżet gminy Milicz na rok 2012 w zakresie planu wydatków w rozdziale 75023 — Urzędy gmin oraz dokonało odpowiedniej zmiany brzmienia § 2 ust. 1 i § 12 uchwały w zakresie łącznych kwot planowanych wydatków budżetu, z wyodrębnieniem wydatków bieżących i majątkowych. Jednocześnie, ze względu na wyłączną kompetencję organu stanowiącego j.s.t. do ustalania wydatków na realizowane przedsięwzięcia, Kolegium postanowiło o umorzeniu postępowania w części dotyczącej zmiany kwot wydatków na przedsięwzięcia (uchwała Kolegium nr 36/2012, poprzedzona uchwałą nr 29/2012, którą wskazano nieprawidłowości i wezwano Radę Miejską w Miliczu do ich usunięcia).

Umorzenie postępowania nadzorczego w sprawie uznania uchwały budżetowej na rok 2012 za nieważną w części — wobec skuteczności wezwania — nastąpiło w odniesieniu do uchwał podjętych przez:

- 1) Radę Gminy Domaniów — w następstwie usunięcia nieprawidłowości polegających na niewskazaniu przeznaczenia planowanej nadwyżki, co stanowiło naruszenie art. 212 ust. 1 pkt 3 u.f.p., sformułowaniu upoważnienia dla Wójta do dokonywania zmian w planie wydatków z naruszeniem art. 258 ust. 1 pkt 1 u.f.p., ujęciu w przychodach zakładu budżetowego pożyczki z BGK i z budżetu gminy z naruszeniem art. 214 pkt 3 w związku z art. 15 u.f.p. (uchwała Kolegium nr 42/2012, poprzedzona uchwałą nr 25/2012),
- 2) Radę Powiatu w Miliczu — wobec usunięcia nieprawidłowości polegającej na określeniu deficytu budżetu finansowanego przychodami pochodzącymi ze sprzedaży papierów wartościowych, których wykup będzie oddziaływał na niezachowanie w 2014 r. relacji określonej w art. 243 ust. 1 u.f.p. (uchwała Kolegium nr 43/2012, poprzedzona uchwałą nr 24/2012).

Nieistotne naruszenia prawa (nieprawidłowości nieskutkujące stwierdzeniem nieważności uchwały), wskazane w odniesieniu do 26 uchwał budżetowych na rok 2012, dotyczyły:

- nieprawidłowego ustalenia limitów zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, w tym w związku z niezachowaniem celów zaciągania zobowiązań finansowych, o których mowa w art. 89 ust. 1 u.f.p.,

- zakresu upoważnienia organu wykonawczego do dokonywania zmian w planie wydatków, wobec nieuwzględnienia upoważnień określonych w art. 257 u.f.p.,
- nieokreślenia zakresu uprawnień do dokonywania przeniesień planowanych wydatków, jakie organ wykonawczy może przekazać innym jednostkom organizacyjnym,
- nieprecyzyjnego określenia kwot dotacji udzielanych z budżetu, w tym wobec sporządzenia zestawienia planowanych kwot dotacji bez zachowania wymogów art. 215 u.f.p.,
- niezachowania spójności danych przedstawionych w zestawieniach tabelarycznych z określonymi w części normatywnej uchwały oraz niezachowania wewnętrznej spójności danych przedstawionych w zestawieniach tabelarycznych, w tym ze względu na niejednolity sposób zaklasyfikowania poszczególnych zadań,
- błędów w stosowaniu klasyfikacji budżetowej w przypadku uchwalenia planu wydatków w pełnej szczególności.

Dla porównania — w 2011 r. zbadano 208 uchwał budżetowych podjętych na rok 2011, z których 137 uznano za podjęte bez naruszenia prawa, 67 za podjęte z nieistotnym naruszeniem prawa, a w przypadku 4 uchwał uznano wypełnienie przesłanek umorzenia wszczętego postępowania w sprawie uznania uchwały budżetowej za nieważną, wobec usunięcia przez wezwane organy nieprawidłowości wskazanych przez Kolegium (art. 12 ust. 1 ustawy o r.i.o.).

C. Zmiany budżetu (art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy o r.i.o.)

Badaniem nadzorczym w 2012 r. Kolegium objęło **5571 uchwał i zarządzeń** zmieniających samorządowe budżety, z tego 1840 uchwał organów stanowiących i 3731 uchwał i zarządzeń organów wykonawczych, uznając:

- 1) 5491 uchwał i zarządzeń — za podjęte bez naruszenia prawa, co stanowiło 98,6% zbadanych (w 2011 r. dotyczyło 97,6% zbadanych), z tego:
 - 4428 (98,5%) spośród 4494 uchwał i zarządzeń organów gmin (w 2011 r. 97,5%),
 - 726 (98,2%) spośród 739 podjętych przez organy powiatów (w 2011 r. 97,7%),
 - 208 (100%) uchwał i zarządzeń organów miast na prawach powiatu,
 - 72 (100%) podjętych przez organy samorządu województwa,
 - 57 spośród 58 podjętych przez organy związków;
- 2) 64 uchwały i zarządzenia — za podjęte z nieistotnym naruszeniem prawa, co stanowiło 1,1% zbadanych (w 2011 r. dotyczyło 2,1% zbadanych);
- 3) w 2 przypadkach — wypełnienie przesłanek umorzenia postępowania w odniesieniu do uchwał podjętych z naruszeniem prawa — wobec usunięcia nieprawidłowości przez wezwane organy w trybie określonym w art. 12 ust. 1 ustawy o r.i.o. (w 2011 r. umorzenie dotyczyło 7 przypadków);
- 4) 14 uchwał i zarządzeń w sprawie zmiany budżetu na rok 2011 — za niezgodne z prawem, bez orzekania o ich nieważności wobec utraty mocy obowiązującej uchwały budżetowej z dniem 31 grudnia 2011 r., z tego 5 uchwał rad gmin, 2 uchwały zarządów powiatów i 7 zarządzeń wójtów i burmistrzów gmin (w 2011 r. za niezgodne z prawem uznano 5 uchwał i zarządzeń).

Naruszenia prawa w uchwałach i zarządzeniach w sprawie zmian budżetu na rok 2011, stwierdzone przez Kolegium Izby w 2012 r. (bez orzekania o ich nieważności) w zakresie zmian dokonanych przez organ stanowiący (5 przypadków) dotyczyły zwiększenia deficytu finansowanego kredytem, co powodowało przekroczenie granicy 60% planowanych dochodów (dwukrotnie Przemków) oraz zwiększenia wydatków bieżących z naruszeniem normy art. 242 ust. 1 u.f.p. (Żukowice, Szczytna i Wołów). Natomiast stwierdzone nieprawidłowości w zakresie zmian dokonanych przez organ wykonawczy (9 przypadków) dotyczyły zmian w planie wydatków z przekroczeniem kompetencji z art. 257 pkt 2 i 3 u.f.p. (Kowary, Rudna, Powiat polkowicki i Powiat złotoryjski), przeniesienia planu wydatków z rezerwy celowej bez zachowania normy art. 259 ust. 3 u.f.p. (Kamienna Góra, Wojcieszów i Zgorzelec) oraz zmian w planie wydatków bez zachowania reguły wydatkowej określonej w art. 242 ust. 1 u.f.p. (dwukrotnie Szczytna).

W 2 przypadkach prowadzonego w 2012 r. postępowania w sprawie uznania uchwały organu stanowiącego j.s.t. w sprawie zmiany budżetu na rok 2012 za nieważną — wszczęte postępowanie umorzono, wobec usunięcia przez wezwane organy nieprawidłowości w terminie i w sposób wskazany w uchwale Kolegium. Wskazane nieprawidłowości dotyczyły:

- zaplanowania przez Radę Miejską w Miliczu wydatków na budowę chodników w pasie drogi powiatowej, wojewódzkiej, krajowej bez zaplanowania dochodów tytułem otrzymania środków na realizację tych zadań, wskazujące na brak zawarcia porozumienia z zarządami władającymi tymi drogami, co stanowi naruszenie art. 216 ust. 2 pkt 3 u.f.p. oraz art. 8 ust. 2a i 3 u.s.g. (uchwała Kolegium nr 60/2012, poprzedzona uchwałą nr 54/2012),
- zaplanowania przez Radę Miejską w Przemkowie przeznaczenia środków z emisji obligacji na spłatę zapadających w 2012 r. długoterminowych kredytów i pożyczek, zamiast na spłatę pełnej wysokości zobowiązania z tytułu pożyczki zaciągniętej w „Magellan” SA w Łodzi, tj. zgodnie z celem określonym w uchwale w sprawie emisji obligacji, czym naruszono zasadę określoną w art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach (Dz.U. z 2001 r. Nr 120, poz. 1300, z późn. zm.) — uchwała Kolegium nr 74/2012, poprzedzona uchwałą nr 62/2012.

Nieistotne naruszenia prawa wskazane w odniesieniu do 64 uchwał i zarządzeń w sprawie zmiany budżetu dotyczyły najczęściej:

- niewyodrębnienia — wbrew wymogom art. 212 ust. 1 pkt 1 i 2 u.f.p. — dochodów i wydatków w podziale na bieżące i majątkowe lub wadliwego ustalenia kwot wydatków bieżących i majątkowych,
- niezachowania wymogu art. 212 ust. 1 pkt 3 u.f.p. w zakresie określenia kwoty planowanego deficytu lub wadliwego ustalenia kwoty planowanego deficytu budżetu po zmianach,
- niedopełnienia — wbrew wymogom art. 212 ust. 1 pkt 6 u.f.p. — obowiązku aktualizacji limitu zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych,
- niezachowania — wbrew wymogom art. 229 u.f.p. — spójności z wieloletnią prognozą finansową w zakresie kwot planowanych przychodów oraz źródeł ich pochodzenia,
- niezachowania spójności danych określonych w części normatywnej uchwały z danymi przedstawionymi w załącznikach, w tym w odniesieniu do planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu, podlegających wykazaniu w załączniku do uchwały budżetowej z zachowaniem wymogów art. 215 u.f.p.,
- zmiany kwot planowanych wydatków na realizację zadań inwestycyjnych bez uwzględnienia wymogu zachowania spójności z wydatkami na realizację przedsięwzięć w roku budżetowym, określonymi w załączniku do wieloletniej prognozy finansowej,
- naruszenia zasady przejrzystości budżetu w wyniku wadliwego stosowania klasyfikacji budżetowej.

Wskazane nieprawidłowości o charakterze nieistotnych naruszeń prawa zostały wyeliminowane poprzez podjęcie przez j.s.t. uchwał zapewniających spójność i szczegółowość uchwały budżetowej.

Dla porównania — w 2011 r. zbadano 5977 uchwał i zarządzeń w sprawie zmian budżetu, z tego 1944 uchwały organów stanowiących i 4033 uchwał i zarządzeń organów wykonawczych, z których 5835 uznano za podjęte bez naruszenia prawa, 127 za podjęte z nieistotnym naruszeniem prawa, 15 za podjęte z istotnym naruszeniem prawa, z tego w 7 przypadkach postępowanie umorzono, w 5 przypadkach odstąpiono od orzekania o nieważności, a w 3 przypadkach uznano uchwały za nieważne (2 w części, 1 w całości).

D. Wieloletnia prognoza finansowa (art. 11 ust. 1 pkt 7 ustawy o r.i.o.)

W roku 2012 Kolegium Izby zbadało **209 uchwał** w sprawie wieloletniej prognozy finansowej j.s.t. — z tego 207 podjętych z zachowaniem zasady określonej w art. 230 ust. 6 u.f.p. (206 podjętych wraz z uchwałą budżetową na rok 2012 i 1 podjętą wraz z uchwałą budżetową na rok 2013) oraz 2 podjęte w trakcie roku budżetowego (Głuszycza i Milicz) — i uznało:

- 1) 178 uchwał, tj. 85,2% zbadanych — za podjęte bez naruszenia prawa, w tym 141 (72,9%) spośród 167 podjętych przez rady gmin i 22 (76,9%) spośród 26 podjętych przez rady powiatów,
- 2) 31 uchwał, tj. 14,8% zbadanych — za podjęte z nieistotnym naruszeniem prawa.

Nieistotne naruszenia prawa wskazane w odniesieniu do 31 uchwał w sprawie wieloletniej prognozy finansowej j.s.t., podjętych wraz z uchwałą budżetową na rok 2012, dotyczyły najczęściej:

- nieuwzględnienia wymogu zachowania w latach 2012–2013 relacji z art. 170 ust. 1 u.f.p. z 2005 r., a poczynając od 2014 r. relacji, o której mowa w art. 243 u.f.p. w związku z art. 121 ust. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. — Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.), w tym wobec określenia dochodów bez uwzględnienia zasady realistyczności, o której mowa w art. 226 ust. 1 u.f.p.,
- nieprawidłowego określenia planowanej kwoty długu i planowanej kwoty spłat długu, w tym kwot dotyczących długu spłacanego wydatkami i długu objętego wyłączeniem z ustawowych ograniczeń, co pozostawało w związku z zakończeniem realizacji przedsięwzięć finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej (dalej UE),
- wadliwego obliczenia ustawowych relacji zadłużenia, o których mowa w art. 169 ust. 1 i art. 170 ust. 1 u.f.p. z 2005 r. oraz w art. 243 u.f.p., w tym w związku z niewykazaniem wydatków z tytułu odsetek i dyskonta we właściwej kolumnie,
- niezachowania — wbrew wymogom art. 229 u.f.p. — wymaganej spójności z budżetem w zakresie kwot dochodów i wydatków związanych z realizacją przedsięwzięć finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz kwot przychodów, przeznaczonych na finansowanie planowanego deficytu budżetu,
- sporządzenia załącznika przedsięwzięć bez dopełnienia wymogów art. 226 ust. 3 u.f.p. w zakresie określenia limitu wydatków w poszczególnych latach oraz limitu zobowiązań, a także wobec włączenia przedsięwzięć, których okres realizacji upływał z końcem 2011 r.,
- nieobjaśnienia — wbrew wymogom art. 226 ust. 1 pkt 7 u.f.p. — przyjętych wartości, w tym dotyczących dochodów i wydatków związanych z realizacją przedsięwzięć finansowanych z udziałem środków UE oraz przeznaczenia planowanych w poszczególnych latach nadwyżek budżetowych.

Dla porównania — w 2011 r. Kolegium Izby zbadało 208 uchwał w sprawie wieloletniej prognozy finansowej j.s.t. i uznało 75% zbadanych za podjęte bez naruszenia prawa, 24% zbadanych za podjęte z nieistotnym naruszeniem prawa, a 2 uchwały za podjęte z istotnym naruszeniem prawa i orzekło nieważność w części dotkniętej wadą (Długoleka i Przemków). Uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej j.s.t. — podjęte po raz pierwszy wraz z uchwałą budżetową na rok 2011 — poszerzyły katalog uchwał objętych badaniem nadzorczym Kolegium Izby, w związku z art. 18 pkt 2 ustawy — Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych.

E. Zmiany wieloletniej prognozy finansowej (art. 11 ust. 1 pkt 7 ustawy o r.i.o.)

W odniesieniu do **1317 uchwał i zarządzeń** w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej j.s.t. zbadanych w 2012 r. Kolegium Izby uznało:

- 1) 1256 uchwał i zarządzeń (95,4% zbadanych) — za podjęte bez naruszenia prawa, w tym 992 (95,3%) spośród 1041 podjętych przez organy gmin i 162 (93,1%) spośród 174 podjętych przez organy powiatów,
- 2) 61 uchwał i zarządzeń (4,6% zbadanych) — za podjęte z nieistotnym naruszeniem prawa,
- 3) 1 uchwałę — za podjętą z istotnym naruszeniem prawa i orzekło o jej nieważności w całości (Powiat lubiński).

Uchwale podjętej przez Radę Powiatu w Lubinie w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Kolegium zarzuciło niezachowanie w latach 2014–2028 relacji, o której mowa w art. 243 ust. 1 u.f.p. (uchwała Kolegium nr 17/2012).

Nieistotne naruszenia prawa wskazane w odniesieniu do 61 uchwał i zarządzeń w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej dotyczyły najczęściej:

- nieprawidłowego ustalenia planowanej kwoty długu i planowanych spłat oraz wadliwego obliczenia relacji, o których mowa w art. 169 i art. 170 u.f.p. z 2005 r. oraz w art. 243 u.f.p.,
- nieprzedstawienia, w odpowiednich kolumnach prognozy, źródeł pokrycia planowanego deficytu lub przeznaczenia planowanej nadwyżki budżetu, co wskazuje na niedopełnienie wymogu art. 226 ust. 1 pkt 3 u.f.p.,
- nieuwzględnienia obowiązku zachowania poczynając od 2014 r. relacji z art. 243 u.f.p., w tym w związku z nieuwzględnieniem czasowego ograniczenia stosowania wyłączeń ustawowych,
- niezachowania spójności z uchwałą budżetową w zakresie określonym w art. 229 u.f.p.,
- niezachowania wymogów dotyczących przedsięwzięć, określonych w art. 226 ust. 3 i 4 u.f.p.,
- niedopełnienia wymogu objaśnień przyjętych wartości, w zakresie wprowadzonych zmian, co w świetle art. 226 ust. 1 pkt 7 u.f.p. stanowiło niezachowanie zasad konstrukcji wieloletniej prognozy finansowej.

Dla porównania — spośród 1112 zbadanych w 2011 r. uchwał i zarządzeń w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Kolegium Izby uznało 995 (89,5%) za podjęte bez naruszenia prawa, a 117 za podjęte z naruszeniem prawa, w tym 4 z istotnym naruszeniem prawa, co skutkowało wydaniem rozstrzygnięć nadzorczych stwierdzających ich nieważność w całości.

F. Absolutorium (art. 11 ust. 1 pkt 6 ustawy o r.i.o.)

Uchwały absolutoryjne z tytułu wykonania budżetu za rok 2011 podjęły organy stanowiące **199 j.s.t.**, które w 194 uchwałach zdecydowały o udzieleniu absolutorium, a w 5 uchwałach (w 1 przypadku bez nadania podjętej decyzji formy materialnoprawnej) zdecydowały o nieudzieleniu absolutorium (Platerówka, Ścinawa, Głuszycza, Milicz i Powiat jaworski). Uchwały absolutoryjne za rok 2011 nie podjęły rady 9 gmin (Piechowice, Jerzmanowa, Przemków, Lewin Kłodzki, Piława Górna, Wiązów, Ziębice, Złoty Stok i Malczyce) — wobec braku rozstrzygnięcia absolutorium w wyniku głosowania.

Dla porównania — w 2011 r. uchwałą absolutoryjną za rok 2010 podjęły organy stanowiące 207 jednostek, z tego 206 rozstrzygnęło o udzieleniu, a 1 o nieudzieleniu absolutorium. Uchwały absolutoryjne nie podjęła Rada Miejska Piławy Górnjej.

W badaniu nadzorczym 199 uchwał w sprawie absolutorium za rok 2011 Kolegium uznało:

- 1) 196 uchwał (98,5% zbadanych) — za podjęte bez naruszenia prawa, z tego 194 uchwały w sprawie udzielenia i 2 uchwały w sprawie nieudzielenia absolutorium,
- 2) 3 uchwały w sprawie nieudzielenia absolutorium — za podjęte z istotnym naruszeniem prawa i orzekło o ich nieważności w całości (Platerówka, Ścinawa i Powiat jaworski).

W odniesieniu do 3 uchwał w sprawie nieudzielenia absolutorium za rok 2011 Kolegium Izby postawiło następujące zarzuty:

- Radzie Powiatu w Jaworze — zarzucono podjęcie uchwały z naruszeniem art. 12 pkt 6 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.), zwanej dalej „u.s.p.”, oraz art. 271 ust. 1 u.f.p., wobec niedokonania oceny wykonania budżetu na sesji absolutoryjnej (uchwała Kolegium Izby nr 48/2012),
- Radzie Gminy Platerówka — zarzucono podjęcie uchwały z naruszeniem art. 28a ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.), zwanej dalej „u.s.g.”, wobec podjęcia uchwały bez uzyskania rozstrzygnięcia kwestii absolutorium w wyniku głosowania (uchwała Kolegium Izby nr 49/2012),
- Radzie Miejskiej w Ścinawie (na podstawie przedłożonego wyciągu z projektu protokołu sesji, dokumentującego odrzucenie bezwzględną większością głosów uchwały w sprawie udzielenia absolutorium)

— zarzucono naruszenie art. 18 ust. 2 u.s.g. oraz art. 271 ust. 1 u.f.p., wobec braku przesłanek merytorycznych do nieudzielenia absolutorium (uchwała Kolegium Izby nr 55/2012).

Dla porównania — w 2011 r. zbadano 207 uchwał w sprawie absolutorium i uznano 199 (96,1% zbadanych) za podjęte bez naruszenia prawa, a 8 za podjęte z nieistotnym naruszeniem prawa (nie wystąpił przypadek stwierdzenia nieważności uchwały w sprawie absolutorium).

G. Zaciąganie zobowiązań wpływających na wysokość długu publicznego j.s.t. oraz udzielanie pożyczek (art. 11 ust. 1 pkt 3 ustawy o r.i.o.)

W roku 2012 Kolegium zbadało **339 uchwał i zarządzeń** w sprawie zaciągania zobowiązań wpływających na wysokość długu publicznego j.s.t. oraz udzielania pożyczek i uznało 329 (97,1% zbadanych) za podjęte bez naruszenia prawa.

Dla porównania — w 2011 r. zbadano 425 uchwał zaliczanych do tej kategorii, z których 408 (96%) uznano za podjęte bez naruszenia prawa.

Wyniki badania nadzorczego uchwał zaliczonych do tej kategorii w 2012 r. obejmują:

- 67 uchwał w sprawie emisji obligacji oraz określenia zasad ich zbywania i wykupu, z których 64 uznano za podjęte bez naruszenia prawa, 2 za podjęte z nieistotnym naruszeniem prawa, a 1 za podjętą z istotnym naruszeniem prawa (Nowa Ruda), skutkującym orzeczeniem o nieważności uchwały w całości (w 2011 r. również 1 z 67 zbadanych uznano za nieważną w całości),
- 219 uchwał w sprawie zaciągania pożyczek i kredytów długoterminowych, z których 213 uznano za podjęte bez naruszenia prawa, 4 za podjęte z nieistotnym naruszeniem prawa, a 2 za podjęte z istotnym naruszeniem prawa (dwukrotnie Przemków), co skutkowało stwierdzeniem ich nieważności w całości (w 2011 r. 6 z 286 zbadanych uznano za nieważne w całości),
- 26 uchwał i zarządzeń w sprawie zaciągnięcia kredytów i pożyczek krótkoterminowych, z których wszystkie uznano za podjęte bez naruszenia prawa (w 2011 r. również zbadano 26 uchwał i wszystkie uznano za zgodne z prawem),
- 21 uchwał w sprawie udzielania poręczeń, z których 20 uznano za podjęte bez naruszenia prawa, a 1 za podjętą z istotnym naruszeniem prawa (Kłodzko m.), co skutkowało orzeczeniem o jej nieważności w całości (w 2011 r. 1 z 41 zbadanych uznano za nieważną w całości),
- 6 uchwał i zarządzeń w sprawie udzielenia pożyczki, z których wszystkie uznano za podjęte bez naruszenia prawa (w 2011 r. 2 z 5 zbadanych uznano za nieważne w całości).

Orzeczenie przez Kolegium Izby nieważności 4 uchwał w sprawach określonych w art. 11 ust. 1 pkt 3 ustawy o r.i.o. dotyczyło w 2012 r.:

- podjętej przez Radę Gminy Nowa Ruda uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie emisji obligacji z nadaniem jej wstecznej mocy obowiązywania, czym naruszono zasady prawotwórcze wynikające z art. 2 Konstytucji RP (uchwała Kolegium Izby nr 6/2012),
- podjętych przez Radę Gminy Przemków uchwał w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego z naruszeniem art. 170 u.f.p. z 2005 r., w tym wobec braku przesłanek do zastosowania wyłączeń z ustawowych ograniczeń oraz wobec przekroczenia granicy 60% planowanych dochodów (uchwały Kolegium Izby nr 4/2012 i nr 16/2012),
- podjętej przez Radę Miejską w Kłodzku uchwały w sprawie udzielenia poręczenia za zobowiązania wynikające z umowy o przejęcie długu z naruszeniem art. 226 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 w związku z ust. 4 pkt 3 u.f.p. (uchwała Kolegium Izby nr 11/2012).

Wyniki badania w 2012 r. uchwał i zarządzeń w sprawach określonych w art. 11 ust. 1 pkt 3 ustawy o r.i.o. w porównaniu do zbadanych w 2011 r. wskazują na zmniejszenie zarówno liczby uchwał podjętych przez organy j.s.t. (o 86 mniej), jak i liczby rozstrzygnięć nadzorczych (o 6 mniej).

H. Zasady i zakres przyznawania dotacji z budżetu j.s.t. (art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy o r.i.o.)

Badaniem nadzorczym w 2012 r. Kolegium Izby objęło **214 uchwał** w sprawie określenia zasad i zakresu przyznawania dotacji z budżetu j.s.t., spośród których 200 (93,5% zbadanych) uznało za podjęte bez naruszenia prawa, z tego:

- 1) 64 uchwały w sprawie określenia stawek i zasad udzielania dotacji przedmiotowych dla samorządowych zakładów budżetowych, podjęte na podstawie art. 219 ust. 1 u.f.p. — z których wszystkie uznano za podjęte bez naruszenia prawa,
- 2) 106 uchwał w sprawie trybu postępowania o udzielenie dotacji, sposobu jej rozliczania oraz sposobu kontroli wykonywania zleconego zadania w zakresie dotacji celowych udzielanych na cele publiczne związane z realizacją zadań j.s.t., podjęte na podstawie art. 221 ust. 4 u.f.p., art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.), art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz.U. Nr 127, poz. 857), art. 403 ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. — Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.), art. 60 ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. Nr 45, poz. 235), art. 164 ust. 5c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. — Prawo wodne (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 r. poz. 145) — spośród których 98 (92,5% zbadanych) uznano za podjęte bez naruszenia prawa,
- 3) 44 uchwały w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji dla przedszkoli, szkół i placówek publicznych oraz odpowiednich niepublicznych, podjęte na podstawie art. 80 ust. 4 i art. 90 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) — spośród których 38 (86,4% zbadanych) uznano za podjęte bez naruszenia prawa.

Za podjęte z istotnym naruszeniem prawa Kolegium Izby uznało 11 uchwał w sprawie określenia zakresu i zasad przyznawania dotacji z budżetu j.s.t. i orzekło ich nieważność (5 w części i 6 w całości), z tego:

- 1) 5 uchwał w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji dla przedszkoli, szkół i placówek publicznych i niepublicznych, prowadzonych przez osoby prawne i fizyczne (Jelenia Góra, Oława w., Kondratowice i Środa Śląska) — uznano za podjęte z naruszeniem art. 80 ust. 4 w związku z art. 80 ust. 2b i 2c, art. 90 ust. 4 w związku z art. 90 ust. 2b, 2d i 3d ustawy o systemie oświaty oraz art. 252 ust. 1 pkt 2 u.f.p., wobec wykroczenia poza zakres spraw, do określenia których uprawniony jest organ stanowiący j.s.t., w tym w zakresie przyjęcia dla ustalenia dotacji innej podstawy niż określona w ustawie, nakładania na dotowane podmioty obowiązków wykraczających poza kryteria ustawowe, ustanawiania sankcji wstrzymania wypłaty kolejnych transz dotacji i przesłanek zwrotu dotacji oraz określenia zasad zwrotu dotacji (uchwały Kolegium Izby nr 51/2012, 67/2012, 68/2012, 71/2012 i 75/2012),
- 2) 2 uchwały w sprawie zasad udzielania dotacji celowych na dofinansowanie kosztów inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Polkowice i Powiat oławski) — uznano za nieważne w części dotyczącej bezpodstawnego ustanowienia obowiązku składania oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej (uchwały Kolegium Izby nr 57/2012 i nr 63/2012),
- 3) 2 uchwały w sprawie określenia zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków (Jerzmanowa i Rudna) — uznano za podjęte z naruszeniem art. 77 w związku z art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz art. 251 i 252 ust. 1 i 2 u.f.p., wobec poszerzenia katalogu prac możliwych do sfinansowania z dotacji ponad określony w przepisach ustawy, wobec określenia zasad zwrotu dotacji oraz wobec podjęcia uchwały o udzieleniu dotacji bez uprzedniego określenia zasad i trybu jej udzielania (uchwały Kolegium nr 37/2012 i nr 52/2012),
- 4) 1 uchwałę w sprawie określenia trybu postępowania o udzielenie dotacji celowej na cele publiczne (Kąty Wrocławskie) — uznano za podjętą z naruszeniem art. 221 ust. 4 u.f.p., wobec niewykonania dyspozycji tego przepisu, w tym nieokreślenia kryteriów, w oparciu o które będzie się odbywać zlecenie zadań (uchwała Kolegium Izby nr 31/2012),
- 5) 1 uchwałę w sprawie określenia trybu postępowania o udzielenie dotacji celowej spółce wodnej (Jordaków Śląski) — uznano za podjętą z naruszeniem art. 164 ust. 5c i 5d ustawy — Prawo wodne oraz art. 251 i 252 u.f.p., wobec ustanowienia zasad rozliczania i kontroli wykonania zleconego zadania, czym wykroczonego poza zakres upoważnienia ustawowego (uchwała Kolegium Izby nr 70/2012).

Dla porównania — w 2011 r. w sprawach określonych w art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy o r.i.o. zbadano 235 uchwał, z których 215 (91,5%) uznano za podjęte bez naruszenia prawa, a 14 (6,0%) za podjęte z istotnym naruszeniem prawa, co skutkowało orzeczeniem ich nieważności (6 w części i 8 w całości).

I. Podatki i opłaty lokalne, do których mają zastosowanie przepisy ustawy — Ordynacja podatkowa (art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy o r.i.o.)

W odniesieniu do **697 uchwał** w sprawie podatków i opłat lokalnych, podjętych przez organy stanowiące gmin i miast na prawach powiatu, objętych badaniem nadzorczym w 2012 r. (w 2011 r. zbadano 941 uchwał) Kolegium Izby uznało:

- 1) 685 uchwał (98,3% zbadanych) — za podjęte bez naruszenia prawa (w 2011 r. 97,3%),
- 2) 3 uchwały (0,4% zbadanych) — za podjęte z nieistotnym naruszeniem prawa (w 2011 r. 0,9%),
- 3) 9 uchwał (1,3% zbadanych) — za podjęte z istotnym naruszeniem prawa i orzekło ich nieważność, z tego 4 w części, 5 w całości (w 2011 r. orzeczono nieważność 17 uchwał, tj. 1,8% zbadanych).

Podstawę stwierdzenia przez Kolegium Izby nieważności 9 uchwał w sprawie podatków i opłat lokalnych stanowiło naruszenie przepisów ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613, z późn. zm.), zwanej dalej „u.p.o.l.”, oraz nierespektowania konstytucyjnej zasady stanowienia przepisów miejscowych na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie.

Stwierdzenie nieważności 9 uchwał w sprawie podatków i opłat lokalnych dotyczyło w 2012 r.:

- 5 uchwał w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości i wzorów formularzy w podatku od nieruchomości oraz w sprawie wprowadzenia zwolnień w podatku od nieruchomości lub zniesienia już wprowadzonych zwolnień (Świdnica m., Góra, Nowogrodzic, Gromadka i Wąsosz) — z powodu braku umocowania w przepisach uprawnienia do wprowadzenia ulg podatkowych lub zawieszenia ustanowionych zwolnień w podatku od nieruchomości (uchwały Kolegium nr 20/2012, 46/2012, 56/2012, 58/2012 i 76/2012),
- 1 uchwały w sprawie stawki opłaty targowej oraz inkasa opłaty targowej (Żmigród) — z powodu istotnego naruszenia art. 15 ust. 1 i art. 19 u.p.o.l. w zakresie określenia stawek opłaty z tytułu dokonywania sprzedaży na targowiskach w określone dni tygodnia oraz wprowadzenia obniżek stawek opłaty ze względu na dzień dokonywania sprzedaży (uchwała Kolegium nr 77/2012),
- 1 uchwały w sprawie opłaty od posiadania psów (Kłodzko w.) — z powodu istotnego naruszenia art. 19 pkt 1 lit. f u.p.o.l. w zakresie uchwalenia stawki opłaty w trakcie roku podatkowego (uchwała Kolegium nr 39/2012),
- 2 uchwał w sprawie określenia wzorów formularzy na podatek (Piława Górna) — z powodu bezpodstawnego wprowadzenia we wzorach formularzy wymogu składania oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej (uchwały Kolegium nr 72/2012 i nr 73/2012).

J. Zobowiązania w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granicę ustalaną corocznie przez organ stanowiący (odrębnie nie nazwane w art. 11 ust. 1 ustawy o r.i.o.)

Wyniki badania nadzorczego w 2012 r. obejmują **2 uchwały** w sprawie zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granicę ustalaną corocznie przez radę gminy, podjęte na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. e u.s.g., uznane przez Kolegium Izby za zgodne z prawem.

Uchwały podjęte w tej sprawie podlegają wyróżnieniu w wynikach badania Kolegium Izby i w wynikach prezentowanych przez Krajową Radę Regionalnych Izb Obrachunkowych (KRRIO), co uzasadnia przyjęcie, od 2012 r., tej samej szczegółowości prezentowania wyników działalności nadzorczej Izby.

Dla porównania — w 2011 r. Kolegium Izby zbadało 7 uchwał w tej sprawie, uznając 6 za zgodne z prawem, a 1 podjętą na podstawie art. 12 pkt. 8 lit. e u.s.p. — za nieważną w całości (w wynikach badania ujęte w grupie uchwał pozostałych).

K. Grupa pozostałe uchwały i zarządzenia w sprawach dotyczących gospodarki finansowej j.s.t. (odrębnie nie nazwane w art. 11 ust. 1 ustawy o r.i.o.)

Do grupy uchwał pozostałych zaliczono te zbadane przez Kolegium Izby uchwały i zarządzenia organów j.s.t., które zostały podjęte w oparciu o przepisy ustawy o finansach publicznych w zakresie określenia ram prawnych dotyczących wykonywania budżetu, a których specyfika nie pozwala na zaliczenie do kategorii wskazanych w art. 11 ust. 1 ustawy o r.i.o. W wynikach badania Kolegium Izby i w wynikach prezentowanych przez KRRIO zaliczane są do grupy pozostałych uchwał i zarządzeń.

Wyniki badania nadzorczego tej grupy uchwał w 2012 r. obejmują **746 uchwał i zarządzeń**, z których Kolegium Izby uznało: 740 (99,2%) za podjęte bez naruszenia prawa, 2 za podjęte z nieistotnym naruszeniem prawa, a 4 za podjęte z istotnym naruszeniem prawa i orzekło o ich nieważności, z tego 3 w części, 1 w całości.

Dla porównania — w 2011 r. spośród 913 zbadanych uchwał i zarządzeń w pozostałych sprawach za podjęte bez naruszenia prawa uznano 885 (96,9%), za podjęte z nieistotnym naruszeniem prawa — 13, a za podjęte z istotnym naruszeniem prawa — 15 (5 w części, 10 w całości).

Wyniki badania uchwał i zarządzeń zaliczonych do grupy „pozostałe” obejmują w 2012 r.:

- 1) 73 uchwały w sprawie ustalenia wykazu wydatków niewygasających z upływem roku budżetowego oraz planów finansowych tych wydatków — podjęte przez organy stanowiące (51 gmin, 19 powiatów, 1 miasta na prawach powiatu, województwa samorządowego i 1 związku) na podstawie art. 263 ust. 2 i 5 u.f.p. — wśród zbadanych 70 (95,8%) uznano za podjęte bez naruszenia prawa, 1 za podjętą z nieistotnym naruszeniem prawa, a 2 za podjęte z istotnym naruszeniem prawa i orzeczono ich nieważność w części,
- 2) 35 uchwał w sprawie wydzielonych rachunków dochodów samorządowych jednostek oświaty, określających jednostki budżetowe, źródła dochodów i ich przeznaczenie oraz sposób i tryb sporządzania planu finansowego i dokonywania jego zmian — podjętych przez organy stanowiące j.s.t. na podstawie art. 223 ust. 2 u.f.p. — wśród zbadanych 34 (97,1%) uznano za podjęte bez naruszenia prawa, a 1 za podjętą z istotnym naruszeniem prawa i orzeczono jej nieważność w części,
- 3) 202 uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu — podjętych przez organy stanowiące j.s.t. w sprawie sprawozdań za rok 2011, w związku z art. 270 ust. 4 u.f.p. — wszystkie uznano za zgodne z prawem,
- 4) 14 uchwał określających zakres i formę informacji o przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze i o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej — podjętych przez organy stanowiące j.s.t. na podstawie art. 266 ust. 2 u.f.p. — wszystkie uznano za zgodne z prawem,
- 5) 135 uchwał w sprawie środków stanowiących fundusz sołecki — podjętych przez rady gmin na podstawie art. 1 ust. 1 i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim (Dz.U. Nr 52, poz. 420, z późn. zm.), w tym 94 uchwały wyrażające zgodę na wyodrębnienie i 29 uchwał niewyrażających zgody na wyodrębnienie środków w budżetach gmin na rok 2013 — wszystkie uznano za zgodne z prawem,
- 6) 183 uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla innych j.s.t. oraz w sprawie wsparcia finansowego dla Policji i Państwowej Straży Pożarnej — podjęte przez organy stanowiące j.s.t. w związku z art. 216 ust. 2 pkt 5 u.f.p. oraz w związku z art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277, z późn. zm.) i art. 19b pkt 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68, z późn. zm.) — wśród zbadanych 181 (98,9%) uznano za podjęte bez naruszenia prawa, 1 za podjętą z nieistotnym naruszeniem prawa, a 1 za podjętą z istotnym naruszeniem prawa i orzeczono jej nieważność w części,

- 7) 53 uchwały w sprawie przyznania dotacji na dofinansowanie prac konserwatorskich obiektów zabytkowych imiennie wskazanym podmiotom, posiadającym tytuł prawny do zabytku — podjęte przez organy stanowiące j.s.t. w związku z art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.) — wszystkie uznano za zgodne z prawem,
- 8) 51 uchwał i zarządzeń — podjętych w sprawach związanych z wykonywaniem budżetu, dotyczących przekazania upoważnień innym jednostkom organizacyjnym w zakresie określonym w art. 258 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p., opracowania harmonogramu realizacji i planów wykonawczych, zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy w formie weksla in blanco, przystąpienia do realizacji programu (projektu, zadania) — wszystkie uznano za zgodne z prawem.

Stwierdzenie nieważności 4 spośród 746 zbadanych w 2012 r. uchwał i zarządzeń zaliczanych do grupy „pozostałe” dotyczyło:

- 1 uchwały rady gminy (Bielawa) w sprawie utworzenia wyodrębnionego rachunku dochodów samorządowych jednostek oświaty, której Kolegium zarzuciło naruszenie art. 223 ust. 2 pkt 2 i 3 w związku z art. 11 ust. 3 u.f.p. — z powodu określenia możliwości przeznaczenia dochodów na finansowanie wynagrodzeń i wydatków niemających pokrycia w planach finansowych oraz innych wydatków związanych z realizacją zadań statutowych jednostki (uchwała Kolegium nr 59/2012),
- 2 uchwał rad gmin (Trzebnica i Milicz) w sprawie wykazu wydatków niewygasających z upływem roku budżetowego 2011, którym Kolegium zarzuciło naruszenie art. 263 ust. 3 i 4 u.f.p. — z powodu ujęcia w wykazie zadań niespełniających ustawowych wymogów (uchwały Kolegium nr 23/2012 i nr 27/2012),
- 1 uchwały rady gminy (Żmigród) w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla powiatu, której Kolegium zarzuciło naruszenie art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526, z późn. zm.) w związku z art. 220 ust. 1 u.f.p. — wobec nieokreślenia w uchwale kwoty udzielanej pomocy finansowej (uchwała Kolegium nr 69/2012).

2. Ustalenie przez Kolegium Izby budżetu j.s.t. w przypadku niepodjęcia uchwały budżetowej przez jej organ stanowiący w terminie do 31 stycznia roku budżetowego (art. 11 ust. 2 ustawy o r.i.o.)

Uchwały budżetowej na rok 2012 nie podjęła Rada Miejska w Głuszycy, o czym Przewodniczący Rady powiadomił Izbę pismem z dnia 30 stycznia 2012 r. (nr BORMiO-0004.6.2012). Termin podjęcia przez organ stanowiący j.s.t. uchwały budżetowej na rok 2012 upływał 31 stycznia, a termin ustalenia budżetu j.s.t. w przypadku jego nieuchwalenia upływał 29 lutego 2012 r., odpowiednio do przepisu art. 11 ust. 2 ustawy o r.i.o. i art. 240 ust.1 i 3 u.f.p.

Kolegium Izby — wypełniając obowiązek określony w art. 240 ust. 3 u.f.p. na mocy art. 11 ust. 2 i art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy o r.i.o. — ustaliło budżet gminy Głuszycy na 2012 rok w zakresie zadań własnych oraz zadań zleconych (uchwała Kolegium nr 28/2012 z dnia 29 lutego 2012 r.).

3. Rozpatrywanie zastrzeżeń organów jednostek kontrolowanych do wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych (art. 18 ust. 1 pkt 5a oraz art. 25b ust. 2 ustawy o r.i.o.)

Kolegium Izby, zgodnie z właściwością rzeczową, rozpatrzyło w 2012 r. **5 zastrzeżeń** do wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych Izby, zgłoszonych przez organy kontrolowanych jednostek. Podstawą zgłoszenia zastrzeżenia, zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy o r.i.o., może być wyłącznie zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

W wyniku rozpatrzenia w 2012 r. zastrzeżeń zgłoszonych przez:

- 1) Burmistrza Przemkowa — do wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 19 stycznia 2012 r. (znak WK.60/226/K-109/11), odnośnie zalecenia przestrzegania przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. — Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późn. zm.) w zakresie przygotowywania i przeprowadzania postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę samochodu służbowego (wniosek 3c) oraz w zakresie składania oświadczeń (wniosek 3d) — Kolegium Izby, po dokonaniu oceny wniesionych zastrzeżeń, postanowiło oddalić je w całości (uchwała Kolegium nr 30/2012),
- 2) Burmistrza Jawora — do wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 7 lutego 2012 r. (znak WK.60/209/K-108/11), odnośnie zalecenia przestrzegania przepisów ustawy — Prawo zamówień publicznych, w zakresie zawierania umów, udzielania zamówień, składania oświadczeń, ustalania wartości zamówienia na wykonanie dokumentacji projektowej i roboty budowlane — Kolegium Izby, po dokonaniu oceny wniesionych zastrzeżeń, postanowiło oddalić je w całości (uchwała Kolegium nr 35/2012),
- 3) Burmistrza Twardogóry — do wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 27 lutego 2012 r. (znak WK.60/4329/K-116/11), odnośnie zalecenia przestrzegania przepisów ustawy — Prawo zamówień publicznych w zakresie wyboru odpowiedniego trybu udzielania zamówienia, udzielania zamówień w częściach, ustalania wartości zamówienia na usługi związane z organizacją imprez i koncertów — Kolegium Izby, po dokonaniu oceny wniesionych zastrzeżeń, postanowiło oddalić je w całości (uchwała Kolegium nr 38/2012),
- 4) Burmistrza Kłodzka — do wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 23 maja 2012 r. (znak WK.60/316/K-31/12), odnośnie nieprawidłowości dotyczących naliczania dotacji dla niepublicznych przedszkoli w zakresie ustalania podstawy dotowania — Kolegium Izby, po dokonaniu oceny wniesionych zastrzeżeń, postanowiło uwzględnić zarzuty dotyczące prawa pomniejszenia podstawy dotowania o kwoty wpłat rodziców na wyżywienie dzieci oraz zajęcia dodatkowe i oddalić w pozostałym zakresie (uchwała Kolegium nr 50/2012),
- 5) Wójta Gminy Podgórzyn — do sposobu sformułowania wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 28 sierpnia 2012 r. (znak WK.60/128/K-28/12), dotyczących braku nadzoru Wójta nad prawidłowym wydatkowaniem środków publicznych w Gimnazjum oraz terminu przekazania zaleceń pokontrolnych — Kolegium Izby, po dokonaniu oceny wniesionych zastrzeżeń, postanowiło oddalić je w całości (uchwała Kolegium nr 61/2012).

Dla porównania — w 2011 r. Kolegium Izby rozpatrzyło 2 zgłoszone zastrzeżenia do wniosków pokontrolnych i postanowiło o ich oddaleniu.

4. Podejmowanie uchwał w sprawach związanych z funkcjonowaniem Izby (art. 18 ust. 1 pkt 3–5 i 5b ustawy o r.i.o.)

Kolegium Izby na podstawie art. 18 ust 1 pkt 3 i 5 ustawy o r.i.o., na V posiedzeniu w dniu 28 marca 2012 r. podjęło uchwały w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania budżetu Izby za rok 2011, w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania ramowego planu pracy, w tym planu kontroli za 2011 rok oraz przyjęcia sprawozdania z działalności kontrolnej i informacyjno-szkoleniowej za 2011 rok (uchwały Kolegium nr 31/2012, nr 32/2012 i nr 33/2012).

Działając na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 4 ustawy o r.i.o, Kolegium Izby uchwaliło ramowy plan pracy oraz plan kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu na 2013 rok (uchwała Kolegium nr 78/2012 z dnia 19 grudnia 2012 r.) oraz dokonało zmian w planie kontroli na rok 2012 (uchwała Kolegium nr 66/2012 z dnia 24 października 2012 r.). Ponadto uchwalono wnioski do projektu budżetu Izby na rok 2013 (uchwała Kolegium nr 40/2012 z dnia 9 maja 2012 r.).

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 5b ustawy o r.i.o, po zapoznaniu się z dokumentacją z przebiegu postępowania konkursowego, Kolegium pozytywnie zaopiniowało Pana Leszka Patrzalka na kandydata na pozaetatowego członka Kolegium (uchwała Kolegium nr 10/2012 z dnia 11 stycznia 2012 r.).

5. Podejmowanie uchwał w innych sprawach, określonych w odrębnych przepisach (art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy o r.i.o.)

A. Skargi na rozstrzygnięcia nadzorcze Kolegium Izby wniesione przez j.s.t. w 2012 r.

Do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu za pośrednictwem Kolegium Izby wniesiono w 2012 r. **3 skargi**:

1. Skarga Rady Gminy Nowogrodzic na uchwałę Kolegium Izby z dnia 29 grudnia 2011 r. nr 110/2011 w przedmiocie stwierdzenia nieważności uchwały Rady Miejskiej w Nowogrodzcu w sprawie zawieszenia prawa zwolnień w podatku od nieruchomości przedsiębiorców inwestujących w Kamiennogórskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości — obszar gminy Nowogrodzic, której Kolegium zarzuciło podjęcie jej bez podstawy prawnej. [Wyrokiem z dnia 22 czerwca 2012 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu oddalił skargę (sygn. akt III SA/Wr 106/12). Strona skarżąca w dniu 26 lipca 2012 r. wniosła do NSA skargę kasacyjną od wyroku WSA we Wrocławiu, zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art. 2 i art. 7 Konstytucji RP oraz art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy o samorządzie gminnym w związku z art. 7 ust. 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. NSA w Warszawie skargę oddalił.]
2. Skarga Rady Gminy w Kłodzku na uchwałę Kolegium Izby z dnia 9 maja 2012 r. nr 39/2012 w przedmiocie stwierdzenia nieważności uchwały Rady Gminy Kłodzko w sprawie opłaty od posiadania psów, której Kolegium zarzuciło naruszenie art. 2 Konstytucji RP oraz art. 19 pkt 1 lit. f ustawy o podatkach i opłatach lokalnych polegające na uchwaleniu stawki opłaty od posiadania psów w trakcie roku podatkowego. [Wyrokiem z dnia 7 listopada 2012 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu oddalił skargę (sygn. akt III SA/Wr 320/12).]
3. Skarga Rady Miejskiej w Nowogrodzcu na uchwałę Kolegium Izby z dnia 3 października 2012 r. nr 56/2012 w przedmiocie stwierdzenia nieważności uchwały Rady Miejskiej w Nowogrodzcu w sprawie zwolnień w podatku od nieruchomości przedsiębiorców inwestujących w Kamiennogórskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości — obszar gminy Nowogrodzic, której Kolegium zarzuciło naruszenie art. 2 Konstytucji RP. [Do końca okresu sprawozdawczego, tj. do końca roku 2012, Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu nie rozpatrzył skargi (sygn. akt III SA/Wr 589/12).]

B. Skargi na uchwały organów j.s.t. wniesione przez Kolegium Izby

W roku 2012 nie wystąpiły przesłanki zastosowania przez Kolegium Izby instytucji zaskarżenia uchwały j.s.t. do sądu administracyjnego, o której mowa w art. 93 ust. 1 u.s.g.

6. Rozpatrywanie innych spraw określonych w odrębnych przepisach — rozpatrywanie skarg na działalność organów nadzorowanych j.s.t. (art. 229 k.p.a.)

W roku 2012 wpłynęły do Izby 24 skargi stanowiące w świetle art. 229 pkt 1 i 3 k.p.a. skargi dotyczące zadań lub działalności nadzorowanych j.s.t., z tego:

- 11 skarg na działalność organów stanowiących j.s.t. (zgodnie z delegacją określoną w art. 229 pkt 1 k.p.a.) podlegających rozpatrzeniu przez Izbę zgodnie z właściwością rzeczową — rozpatrzono,
- 8 skarg przekazano do rozpatrzenia właściwemu organowi, zawiadamiając o tym skarżącego,
- 1 skargę odesłano skarżącemu wskazując organ właściwy do jej rozpatrzenia,
- w związku z 1 skargą, złożoną do MAiC na nienależyte wykonywanie zadań przez Izbę, przekazano do Ministerstwa wyjaśnienia wraz ze zgrupowaną w sprawie dokumentacją,
- 3 skargi anonimowe pozostały nierozpatrzone.

Przedmiotem skarg rozpatrzonych przez Izbę było: niewprowadzenie nowego zadania, zaplanowanie w budżecie bez zgody organu wykonawczego niewystarczających środków finansowych, podjęcie uchwały z uchybieniami formalno-prawnymi (4), tryb udzielania dotacji celowej podmiotom posiadającym tytuł prawny do obiektu wpisanego do rejestru zabytków (1), niedostarczenie w terminie projektów uchwał (1), zaplanowanie zadania, którego źródłem finansowania ma być kredyt (1), nieprawidłowe prowadzenie obrad przez przewodniczącego (2), udzielenie pomocy finansowej innej gminie (1), niedopełnienie obowiązku przedstawienia informacji o przebiegu wykonania budżetu na sesji rady (1).

Dla porównania — w 2011 r. wpłynęło 20 skarg, z których 10 podlegało rozpatrzeniu przez Izbę.

7. Zadania w zakresie nadzoru związane z wydawaniem opinii w sprawach określonych w art. 13 ustawy o r.i.o.

Składy Orzekające Izby, powołane zarządzeniami Prezesa Izby nr 2/2010 z dnia 1 lutego 2010 r. i nr 1/12 z dnia 1 lutego 2012 r., wydały w 2012 r. **1695 opinii**, z tego 1307 w sprawach określonych w art. 13 ustawy o r.i.o. i 388 w sprawach określonych w art. 246 ust. 1 i 3 oraz w art. 230 ust. 4 u.f.p.

Dla porównania — w 2011 r. wydano 1763 opinie, z tego 1327 w sprawach określonych w art. 13 ustawy o r.i.o. i 436 w sprawach określonych w przepisach ustawy o finansach publicznych.

Rodzaj i liczba opinii wydanych przez Składy Orzekające Izby w 2012 r.

Wyszczególnienie	Liczba opinii wydanych przez właściwe Składy Orzekające					
	razem	I	II	III	IV	V
Opinie ogółem, z tego w sprawie:	1695	391	372	281	336	315
1) możliwości spłaty kredytu, pożyczki lub wykupu papierów wartościowych przez j.s.t.	263	68	63	42	41	49
2) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w uchwale budżetowej j.s.t. na 2012 rok	105	15	24	12	27	27
3) prawidłowości planowanej kwoty długu j.s.t.	194	44	40	34	39	37
4) projektu uchwały budżetowej j.s.t. na rok 2013	208	49	45	36	41	37
5) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej j.s.t. na rok 2013	89	16	22	12	24	15
6) projektu uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej j.s.t.	208	49	45	36	41	37
7) informacji o przebiegu wykonania budżetu j.s.t. za pierwsze półrocze 2012 r.	208	49	45	36	41	37
8) sprawozdania z wykonania budżetu j.s.t. za rok 2011	208	50	43	36	41	38
9) wniosku komisji rewizyjnej w sprawie absolutorium	208	50	44	36	41	37
10) uchwały o nieudzieleniu absolutorium za rok 2011	4	1	1	1	0	1
W tym opinie negatywne	29	6	6	3	6	8

Przedmiotem opiniowania w 2012 r. były przedłożone przez dolnośląskie j.s.t. projekty uchwał na rok 2013, wielkości określone w uchwałach budżetowych na rok 2012 i w wieloletnich prognozach finansowych oraz wyniki realizacji budżetu przedstawione w sprawozdaniach z wykonania budżetu za rok 2011 i pierwsze półrocze 2012 roku. Wykonanie przez Izbę zadań dotyczących wydania opinii, tak jak w roku poprzednim, odnosiło się do pełnego katalogu spraw, podlegających zaopiniowaniu przez składy orzekające regionalnych izb obrachunkowych.

Spośród 1695 wydanych w 2012 r. opinii (o 68 mniej niż w 2011 r.):

- 1) 1486 (87,7%) stanowiły opinie pozytywne (w 2011 r. wydano 1528 opinii pozytywnych, co stanowiło 86,7% wydanych),
- 2) 180 (10,6%) stanowiły opinie pozytywne z uwagami (w 2011 r. wydano 214 opinii pozytywnych z uwagami),
- 3) 29 (1,7%) stanowiły opinie negatywne (w 2011 r. wydano 21 opinii negatywnych).

W roku 2012 negatywnie zaopiniowano:

- możliwość sfinansowania deficytu określonego w uchwale budżetowej na rok 2012 (Powiat milicki),
- prawidłowość planowanej kwoty długu (Powiat milicki),
- projekt uchwały budżetowej na rok 2013 (Piechowice, Stara Kamienica, Przemków, Niemcza, Krośnice i Powiat górski),
- możliwość sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej na rok 2013 (Stara Kamienica i Niemcza),
- projekt uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej (Piechowice, Stara Kamienica, Przemków, Dziadowa Kłoda, Niemcza, Krośnice i Powiat milicki),
- informację o przebiegu wykonania budżetu gminy za pierwsze półrocze 2012 r. (Przemków, Bierutów i Krośnice),
- sprawozdanie z wykonania budżetu gminy za rok 2011 (Przemków, Głuszyca, Szczytna, Żarów, Wiązów i Krośnice),
- wniosek komisji rewizyjnej w sprawie absolutorium (Powiat jaworski),
- uchwałę w sprawie nieudzielenia absolutorium (Platerówka i Ścinawa).

W każdym przypadku, niezależnie od charakteru wydanej opinii, zamieszczano pouczenie o przysługującym prawie wniesienia odwołania do Kolegium Izby w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały składu orzekającego (art. 20 ust. 1 ustawy o r.i.o.).

A. Wydawanie, na wniosek organu wykonawczego j.s.t., opinii o możliwości spłaty kredytu, pożyczki lub wykupu papierów wartościowych (art. 13 pkt 1 ustawy o r.i.o.)

Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki	Liczba wydanych opinii			
	razem	pozytywne	pozytywne z uwagami	negatywne
Ogółem, z tego:	263	236	27	0
– gminy	232	207	25	0
– miasta na prawach powiatu	6	6	0	0
– powiaty	23	22	1	0
– województwo samorządowe	1	1	0	0
– związki międzygminne	1	0	1	0

Na wnioski organów wykonawczych j.s.t., złożone w trybie art. 91 ust. 2 u.f.p., Składy Orzekające Izby wydały w 2012 r. **263 opinie** (o 14 mniej niż w 2011 r.), z których 236 (89,7%) stanowiły opinie pozytywne, a 27 (10,3%) opinie pozytywne z uwagi, z tego:

- 1) 221 opinii o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki (o 17 mniej niż w 2011 r.), z których 200 (90,5%) stanowiły opinie pozytywne, a 21 (9,5%) opinie pozytywne z uwagami,
- 2) 42 opinie o możliwości wykupu papierów wartościowych (o 3 więcej niż w 2011 r.), z których 36 (85,7%) stanowiły opinie pozytywne, a 6 (14,3%) opinie pozytywne z uwagami.

W 27 opiniach pozytywnych z uwagami, z tego w 21 w sprawie możliwości spłaty kredytu lub pożyczki oraz w 6 w sprawie możliwości wykupu papierów wartościowych (obligacji), wskazywano na:

- zagrożenie przekroczenia na koniec 2012 r. ustawowo dopuszczonej relacji łącznej kwoty długu do dochodów (granicy 60% wykonanych dochodów), określonej w utrzymanym w mocy art. 170 ust. 1 u.f.p. z 2005 r. (Bierutów, Krośnice, Przemków, Jedlina-Zdrój, Kłodzko w., Wołów i Żarów),
- niezachowanie w latach spłaty kredytów i pożyczek oraz wykupu obligacji ustawowych relacji dotyczących łącznej kwoty spłat, w tym w latach 2012 i 2013 r. relacji z art. 169 ust. 1 u.f.p. z 2005 r. (Przemków, Kostomłoty i Powiat średzki), a poczynając od 2014 r. relacji, o której mowa w art. 243 u.f.p. (Przemków, Jedlina-Zdrój, Wałbrzych oraz Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji),

- ograniczoną zdolność spłaty zaciąganych zobowiązań, wobec uzyskania w realizacji budżetów za lata 2009–2011 niewielkich nadwyżek operacyjnych oraz dochodów ze sprzedaży majątku, co stanowi niepomyślną zapowiedź możliwości podwyższenia (w latach 2012 i 2013) wskaźnika zdolności spłaty zobowiązań do poziomu zapewniającego zachowanie (poczynając od roku 2014) relacji, o której mowa w art. 243 u.f.p. (Bielawa, Bierutów, Domaniów, Góra, Jemielno i Niechlów), nieuwzględnienie czasowego ograniczenia stosowania wyłączeń ustawowych przy obliczaniu wskaźników zadłużenia, co po zakończeniu realizacji projektów z udziałem środków europejskich i odpowiednim obniżeniu dochodów może skutkować niezachowaniem relacji, o której mowa w art. 243 u.f.p. (Bielawa, Ciepłowody oraz Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji).

W roku 2012 nie wystąpił przypadek wydania negatywnej opinii w sprawach określonych w art. 13 pkt 1 ustawy o r.i.o. Dla 8 gmin (Przemków, Żarów, Bierutów, Krośnice, Domaniów, Jemielno, Niechlów i Kostołoty) opinie pozytywne z uwagami wydano dwukrotnie, a dla gminy Góra nawet trzykrotnie, co wskazuje, że pomimo wskazania w opiniach ograniczonej zdolności spłaty zobowiązań, gminy nie są skłonne do rezygnacji z kredytów na realizację zadań inwestycyjnych, które uzyskały dofinansowanie ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

B. Opiniowanie możliwości sfinansowania deficytu j.s.t. przedstawionego w uchwale budżetowej na rok 2012 (art. 246 ust. 3 u.f.p.) oraz w projekcie uchwały budżetowej na rok 2013 (art. 246 ust. 1 u.f.p.)

Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki	Liczba wydanych opinii							
	art. 246 ust. 3 u.f.p.				art. 246 ust. 1 u.f.p.			
	razem	pozytywne	pozytywne z uwagami	negatywne	razem	pozytywne	pozytywne z uwagami	negatywne
Ogółem, z tego:	105	97	7	1	89	76	11	2
– gminy	87	80	7	0	74	66	6	2
– miasta na prawach powiatu	2	2	0	0	1	1	0	0
– powiaty	12	11	0	1	9	6	3	0
– województwo samorządowe	1	1	0	0	1	1	0	0
– związki międzygminne	3	3	0	0	4	2	2	0

Zgodnie z dyspozycją art. 246 ust. 1 i 3 u.f.p. Składy Orzekające Izby wydały w 2012 r. **194 opinie** o możliwości sfinansowania deficytu, z tego:

- 1) 105 opinii, wśród nich 97 pozytywnych, 7 pozytywnych z uwagami i 1 negatywną — w sprawie możliwości sfinansowania deficytu określonego w uchwałach budżetowych na rok 2012 — zgodnie z dyspozycją art. 246 ust. 3 u.f.p. (dla porównania — w 2011 r. wydano 138 opinii, z tego 124 pozytywne, 13 pozytywnych z uwagami i 1 negatywną),
- 2) 89 opinii, wśród nich 76 pozytywnych (85,4% wydanych), 11 pozytywnych z uwagami i 2 negatywne — wydano w wykonaniu dyspozycji art. 246 ust. 1 u.f.p, tj. w sprawie możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projektach uchwał budżetowych j.s.t. na rok 2013, z tego przedstawionego w projektach uchwał 74 gmin, 1 miasta na prawach powiatu, 9 powiatów, województwa samorządowego i 4 związków międzygminnych (dla porównania — w 2011 r. wydano 104 opinie, z których 100 dotyczyło deficytu przedstawionego w projektach uchwał budżetowych na rok 2012, a 4 deficytu przedstawionego w projektach uchwał budżetowych na rok 2011).

Liczba opinii wydanych o możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projektach uchwał budżetowych j.s.t. na rok 2013 (89 opinii) w porównaniu do wydanych w odniesieniu do deficytu przedstawionego w projektach uchwał budżetowych na rok 2012 (100 opinii) oraz w projektach na rok 2011 (135 opinii) wskazuje na znaczące zmniejszenie liczby projektowanych budżetów deficytowych (o 11 mniej niż w projektach na rok 2012 i o 46 mniej niż w projektach na rok 2011). Podobna tendencja wynika z porównania liczby wydanych opinii o możliwości sfinansowania deficytu określonego w uchwałach budżetowych — 105 opinii w 2012 r. wobec 138 opinii w 2011 roku.

Negatywną opinię o możliwości sfinansowania deficytu określonego w uchwale budżetowej na rok 2012 wydano w odniesieniu do określonego w uchwale budżetowej Powiatu milickiego, wobec określenia źródeł jego finansowania w przychodach pochodzących z zaciągnięcia kredytów i pożyczek, których spłata w kolejnych latach oznaczała niezachowanie relacji, o której mowa w art. 243 u.f.p. Wydanie negatywnej opinii skutkowało dokonaniem takich zmian w budżecie Powiatu milickiego, które spowodowały zachowanie relacji określonej w art. 243 u.f.p., co Skład Orzekający potwierdził wydaniem opinii pozytywnej.

W 7 opiniach pozytywnych z uwagami o możliwości sfinansowania deficytu określonego w uchwale budżetowej na rok 2012 wskazywano na:

- niekorzystne oddziaływanie zobowiązań dłużnych (kredytów, pożyczek i obligacji), określających źródła sfinansowania deficytu budżetu na możliwość zachowania, poczynając od 2014 r., relacji określonej w art. 243 u.f.p. (Cieszków, Dzierżoniów w., Wałbrzych i Wisznia Mała),
- zagrożenie przekroczenia ustawowej granicy zadłużenia (60% wykonanych dochodów) wobec nierealnego zaplanowania dochodów ze sprzedaży majątku (Oława w. i Ziębice),
- brak zachowania zgodności wartości przyjętych w wieloletniej prognozie finansowej i budżecie w zakresie wyniku budżetu i związanych z nim kwot przychodów — wbrew wymogom art. 229 u.f.p.

Negatywną opinię o możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projektach uchwał budżetowych na rok 2013 wydano w odniesieniu do wielkości budżetowych przedstawionych w projektach uchwał 2 gmin (Niemcza i Stara Kamienica), którym zarzucono:

- brak określenia — wbrew wymogom art. 212 ust. 1 pkt 3 u.f.p. — kwoty planowanego deficytu oraz źródeł jego finansowania, jak również brak uwzględnienia obowiązku zachowania relacji z art. 243 u.f.p. w 2014 r. (Niemcza),
- brak zachowania w roku 2013 — wbrew wymogom art. 170 ust. 1 i 2 u.f.p. z 2005 r. — relacji łącznej kwoty długu do dochodów, w tym wobec wygaśnięcia przesłanek do objęcia wyłączeniem ustawowym kredytu zaciągniętego na realizację projektu, którego wydatki zostały zrefundowane w 2012 r. (Stara Kamienica).

W 11 opiniach pozytywnych z uwagami wydanych o możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projektach uchwał budżetowych na rok 2013 (6 gmin, 3 powiaty, 2 związki międzygminne), Składy Orzekające wskazywały na:

- zagrożenie niezachowania relacji, o której mowa w art. 243 u.f.p., w przypadku wygaśnięcia przesłanek do zastosowania wyłączeń ustawowych (Ciepłowody, Pieszycy) oraz w przypadku braku możliwości zmiany terminów spłat zadłużenia (Powiat jeleniogórski),
- nieuzasadnione przedstawienie nadwyżek z lat ubiegłych lub wolnych środków jako źródeł sfinansowania deficytu, wobec braku uprawdopodobnienia możliwości ich posiadania (Kłodzko m., Nowogrodzic, Powiat lwówecki, Powiat oławski i Związek Gmin Powiatu Dzierżoniowskiego),
- określenie źródeł finansowania deficytu budżetu w przychodach pochodzących z kredytu, którego możliwość spłaty z zachowaniem ustawowych relacji oparto na nierealistycznym ustaleniu dochodów z tytułu sprzedaży majątku (Kłodzko m. i Oława w.) oraz nieuprawnione (przed dokonaniem zmian w statucie) włączenie do planu dochodów opłat za gospodarowanie odpadami (Związek Gmin Zagłębia Miedziwego),
- nieokreślenie — wbrew wymogom art. 212 ust. 1 pkt 3 u.f.p. — źródeł finansowania deficytu (Syców).

Jednocześnie ustalono, że w 11 spośród 13 wyżej wskazanych przypadków wydanie negatywnej opinii (Stara Kamienica i Niemcza) lub pozytywnej z uwagami o możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej na rok 2013 — znalazło potwierdzenie w takim samym charakterze opinii wydanej o projekcie uchwały budżetowej na rok 2013.

Dla porównania — w 2011 r. wydano 138 opinii o możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w uchwałach budżetowych j.s.t. na rok 2011, w tym 1 negatywną (Przemków), oraz 104 opinie o możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projektach uchwał budżetowych j.s.t. (100 opinii dotyczyło projektów na rok 2012, a 4 projektów na rok 2011), w tym 4 opinie negatywne (Dzierżoniów w., Malczyce, Ziębice i Powiat oławski).

Wyniki porównań charakteru wydanych w 2012 r. opinii o możliwości sfinansowania deficytu określonego w uchwale budżetowej na rok 2012 z wydanymi w 2011 r. o możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej na rok 2012 wskazują łącznie tylko 13 przypadków zmiany charakteru opinii. W 10 przypadkach odnotowano poprawę wyniku opiniowania, wśród nich 4 przypadki wydania opinii pozytywnej o możliwości sfinansowania deficytu określonego w uchwale budżetowej na rok 2012 (Malczyce i Powiat oławski) i pozytywnej z uwagami (Dzierżoniów w. i Ziębice), w miejsce negatywnych opinii wydanych na podstawie projektów uchwał budżetowych na rok 2012.

C. Opiniowanie prawidłowości planowanej kwoty długu j.s.t., o której mowa w art. 230 ust. 4 u.f.p.

Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki	Liczba wydanych opinii			
	razem	pozytywne	pozytywne z uwagami	negatywne
Ogółem, z tego:	194	174	19	1
– gminy	162	147	15	0
– miasta na prawach powiatu	3	3	0	0
– powiaty	27	23	3	1
– województwo samorządowe	1	1	0	0
– związki międzygminne	1	0	1	0

Składy Orzekające Izby, zgodnie z dyspozycją art. 230 ust. 4 u.f.p., na podstawie przyjętej przez j.s.t. wieloletniej prognozy finansowej oraz uchwały budżetowej, wydały 194 opinie o prawidłowości planowanej kwoty długu. Zaopiniowaniu w 2012 r. podlegały (w 193 przypadkach) kwoty określone w przyjętych przez j.s.t. wieloletnich prognozach finansowych oraz uchwałach budżetowych na rok 2012 (w 1 przypadku określone w uchwałach przyjętych na rok 2013). W obszarze działania Izby tylko 5 gmin (Bolesławiec w., Grębocice, Rudna, Szczawno-Zdrój i Warta Bolesławiecka) i 11 związków nie prognozowało kwoty długu na koniec roku 2012 i lat kolejnych.

Spośród 194 wydanych w 2012 r. opinii 174 (89,7%) stanowiły opinie pozytywne, 19 (9,8%) opinie pozytywne z uwagami i 1 opinię negatywną, którą wydano o prawidłowości planowanej kwoty długu Powiatu milickiego.

Zgodnie z art. 230 ust. 5 u.f.p., w przypadku negatywnej opinii o prawidłowości planowanej kwoty długu, j.s.t. dokonuje takich zmian uchwał, aby została zachowana relacja określona w art. 243, przy czym na lata 2011–2013 w związku z art. 121 ust. 8 ustawy — Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.), zwanej dalej „p.w.u.f.p.” — relacje określone w art. 169–171 u.f.p. z 2005 roku.

W negatywnej opinii, wydanej o prawidłowości planowanej kwoty długu Powiatu milickiego, zarzucono organom powiatu brak zachowania, poczynając od 2014 r., relacji, o której mowa w art. 243 u.f.p. Wydanie negatywnej opinii skutkowało dokonaniem przez organy powiatu takich zmian uchwał, którymi zapewniono zachowanie ustawowej relacji, co znalazło potwierdzenie w kolejno wydanej opinii pozytywnej.

W 19 opiniach pozytywnych z uwagami o prawidłowości planowanej kwoty długu wskazywano organom j.s.t. i ich związków (15 gmin, 3 powiaty i 1 związek):

- nieuwzględnienie obowiązku zachowania, poczynając od 2014 r., relacji określonej w art. 243 u.f.p. (Cieszków, Dzierżoniów w., Głuszyca, Wisznia Mała, Wałbrzych, Powiat strzebiński oraz Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji),
- zagrożenie przekroczenia na koniec 2012 r. granicy zadłużenia określonej w art. 170 ust. 1 u.f.p. z 2005 r., w tym wobec nierealistycznego ustalenia dochodów majątkowych (Cieszków, Karpacz, Krośnice, Przemków, Wołów, Ziębice i Żarów) oraz zagrożenie niezachowania w 2012 r. granicy określonej w art. 169 ust. 1 u.f.p. z 2005 r. (Miłkowice, Przemków i Żarów),
- nieprawidłowe ustalenie kwoty długu, w tym w wyniku zaniżenia jej poziomu na koniec roku 2012 lub niewykazania kwoty długu spłacanej wydatkami, wskazujące na niezachowanie wymogu art. 226 ust. 1 pkt 6 u.f.p. (Góra, Kondratowice, Ząbkowice Śląskie i Powiat górski),

- nieuwzględnienie obowiązku zachowania zgodności z budżetem w zakresie planowanych kwot przychodów, o którym mowa w art. 229 u.f.p. (Powiat średzki).

Dla porównania — w 2011 r. wydano również 194 opinie o prawidłowości planowanej kwoty długu j.s.t., z tego 170 opinii pozytywnych, 23 pozytywne z uwagami i 1 negatywną (Przemków).

D. Wydawanie opinii o przedkładanych projektach uchwał budżetowych j.s.t. na rok 2013 (art. 13 pkt 3 ustawy o r.i.o.)

Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki	Liczba wydanych opinii			
	razem	pozytywne	pozytywne z uwagami	negatywne
Ogółem, z tego:	208	174	28	6
– gminy	165	139	21	5
– miasta na prawach powiatu	4	4	0	0
– powiaty	26	22	3	1
– województwo samorządowe	1	1	0	0
– związki międzygminne	12	8	4	0

Spośród 208 opiniowanych w 2012 r. projektów uchwał budżetowych j.s.t. (projektów planów finansowych związków międzygminnych) na rok 2013:

- 1) 174 projekty — uzyskały opinię pozytywną, z tego projekty 139 (84,2%) gmin, projekty 4 miast na prawach powiatu (przywrócenie Miastu Wałbrzych statusu miasta na prawach powiatu z dniem 1 stycznia 2013 r.), projekty 22 (84,6%) powiatów, projekt województwa samorządowego i projekty 8 związków,
- 2) 28 projektów — uzyskało opinię pozytywną z uwagami, z tego projekty 21 gmin, 3 powiatów i 4 związków,
- 3) 6 projektów — uzyskało opinię negatywną (Piechowice, Stara Kamienica, Przemków, Niemcza, Krośnice i Powiat górski).

W 6 negatywnych opiniach przedłożonym projektom uchwał budżetowych na rok 2013 zarzucono:

- niezachowanie — wbrew wymogom art. 242 ust. 1 u.f.p. — reguły wydatkowej obowiązującej na etapie planowania budżetu (Piechowice i Powiat górski),
- niezachowanie — wbrew wymogom art. 170 u.f.p. z 2005 r. — ustawowo dopuszczonej relacji łącznej kwoty długu do dochodów, w tym wobec nieuwzględnienia wygaśnięcia przesłanek do zastosowania wyłączeń ustawowych (Stara Kamienica) oraz nieuwzględnienia konsekwencji wynikających z niezachowania w roku 2012 obowiązku spłaty do końca roku budżetowego kredytów zaciągniętych na finansowanie przejściowego deficytu (Krośnice i Przemków),
- niedopełnienie — wbrew wymogom art. 212 ust. 1 pkt 3 u.f.p. — obowiązku określenia kwoty planowanego deficytu wraz ze wskazaniem źródeł jego pokrycia oraz nieuwzględnienie obowiązku zachowania w 2014 r. wymogów art. 243 u.f.p. (Niemcza).

W 28 opiniach pozytywnych z uwagami o projektach uchwał budżetowych na rok 2013 wskazywano najczęściej na:

- nieprawidłowe określenie limitu zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, wskazujące na niedopełnienie wymogu art. 212 ust. 1 pkt 6 u.f.p.,
- ustalenie kwoty planowanego deficytu budżetu bez pełnego określenia źródeł jego pokrycia, w tym wobec braku uprawdopodobnienia przychodów pochodzących z nadwyżek z lat ubiegłych i wolnych środków, wskazujące na niedopełnienie wymogu art. 212 ust. 1 pkt 3 u.f.p.,
- nieprecyzyjne formułowanie upoważnień dla organu wykonawczego do dokonywania zmian w budżecie, w tym formułowanie zakresu upoważnień z naruszeniem art. 258 ust. 1 u.f.p.,

- niezgodne z wymogami art. 222 u.f.p. ustalenie wysokości tworzonych rezerw, w tym ustalenie rezerwy ogólnej poniżej normy określonej w art. 222 ust. 1 u.f.p. oraz wysokości rezerwy celowej na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego niezgodnie z wymogiem art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.),
- niewyodrębnienie oraz nieprawidłowe określenie dochodów i wydatków, do których mają zastosowanie szczególne zasady wykonywania budżetu, wynikające z odrębnych ustaw, czym nie dopełniono wymogu art. 212 ust. 1 pkt 8 u.f.p.,
- niezachowanie wymogów art. 214 u.f.p. w zakresie załączników do uchwały budżetowej oraz art. 215 u.f.p. przy sporządzeniu zestawienia planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu j.s.t.,
- niezachowanie wymaganej spójności danych ujmowanych w załącznikach do projektu uchwały budżetowej, w tym ze względu na różnice planowanych kwot wydatków i sposobu ich zaklasyfikowania,
- nierzetelne uzasadnienie projektowanych wielkości dochodów ze sprzedaży majątku i możliwości dysponowania nadwyżkami środków z lat ubiegłych, włączanych w finansowanie deficytu i zapadających spłat kredytów i pożyczek oraz wykupu obligacji,
- nieprzedłożenie wraz z projektem uchwały budżetowej materiałów informacyjnych, określonych w uchwałach podjętych na podstawie art. 234 u.f.p., wskazujące na niedopełnienie wymogu art. 238 ust. 2 pkt 2 u.f.p.

Dla porównania — w 2011 r. o projektach uchwał budżetowych wydano 213 opinii, w tym 208 opinii o projektach uchwał budżetowych na rok 2012, z tego 176 pozytywnych, 33 pozytywne z uwagami i 4 negatywne (Dzierżonów w., Malczyce, Ziębice i Powiat oławski).

E. Wydawanie opinii o przedkładanych projektach uchwał o wieloletnich prognozach finansowych (art. 13 pkt 12 ustawy o r.i.o.)

Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki	Liczba wydanych opinii			
	razem	pozytywne	pozytywne z uwagami	negatywne
Ogółem, z tego:	208	169	32	7
– gminy	165	137	22	6
– miasta na prawach powiatu	4	3	1	0
– powiaty	26	19	6	1
– województwo samorządowe	1	1	0	0
– związki międzygminne	12	9	3	0

Opinie o przedstawionych — zgodnie z wymogiem art. 230 ust. 2 u.f.p., tj. wraz z projektem uchwały budżetowej — projektach uchwał w sprawie wieloletniej prognozy finansowej j.s.t., Składy Orzekające Izby wydały z uwzględnieniem wymogu art. 230 ust. 3 u.f.p., który zobowiązuje regionalne izby obrachunkowe do wydania opinii ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia przestrzegania przepisów ustawy dotyczących uchwalania i wykonywania budżetów w następnych latach, na które zaciągnięto i planuje się zaciągnąć zobowiązania.

O projektach uchwał w sprawie wieloletniej prognozy finansowej przedstawionych wraz z projektem uchwały budżetowej na rok 2013 wydano 208 opinii, z tego:

- 1) 169 opinii pozytywnych, co stanowiło 81,2% wydanych, w tym 137 opinii pozytywnych o projektach gmin i 19 o projektach powiatów (w 2011 r. wydano 159 opinii pozytywnych, w tym 127 o projektach gmin i 18 o projektach powiatów),
- 2) 32 opinie pozytywne z uwagami (15,4% wydanych), wśród nich 22 o projektach gmin i 6 o projektach powiatów (w 2011 r. wydano 49 opinii pozytywnych z uwagami, co stanowiło 22,9% wydanych, w tym 40 o projektach gmin i 7 o projektach powiatów),
- 3) 7 opinii negatywnych (3,4% wydanych), z tego 6 o projektach gmin (Piechowice, Stara Kamienica, Przemków, Dziadowa Kłoda, Niemcza i Krośnice) i 1 o projekcie Powiatu milickiego (w 2011 r. wydano 6 negatywnych opinii, z tego 4 o projektach gmin i 2 o projektach powiatów).

Zarzuty stawiane w negatywnych opiniach o projekcie uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej przedłożonym wraz z projektem uchwały budżetowej na rok 2013 dotyczyły:

- nieuwzględnienia obowiązku zachowania w roku 2013 relacji łącznej kwoty długu do dochodów, o której mowa w art. 170 u.f.p. z 2005 r. w związku z art. 121 ust. 8 p.w.u.f.p. (Krośnice i Stara Kamienica) oraz relacji łącznej kwoty spłat, o której mowa w art. 169 ust. 1 u.f.p. z 2005 r. (Przemków),
- nieuwzględnienia obowiązku zachowania poczynając od roku 2014 relacji, o której mowa w art. 243 u.f.p. (Piechowice, Stara Kamienica, Przemków, Dziadowa Kłoda i Niemcza), w tym w związku z nieuprawnionym zastosowaniem wyłączeń ustawowych w odniesieniu do spłat kwoty długu (Stara Kamienica) oraz w związku z przyjęciem nierealnych wielkości dochodów (Krośnice i Przemków),
- nieuwzględnienia — wbrew wymogom art. 226 ust. 1 u.f.p. — zasady realistyczności wieloletniej prognozy finansowej, w tym w zakresie planowanych dochodów (Krośnice, Przemków i Powiat milicki) oraz w zakresie planowanych wydatków bieżących (Dziadowa Kłoda),
- nieuwzględnienia — wbrew wymogom art. 242 ust. 1 u.f.p. — obowiązku zachowania reguły wydatkowej, w myśl której planowane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki (Piechowice).

W 32 opiniach pozytywnych z uwagami — odnosząc się do wymogów art. 230 ust. 3 u.f.p., określających wydanie opinii ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia przestrzegania przepisów ustawy dotyczących uchwalania i wykonywania budżetów w następnych latach, na które zaciągnięto i planuje się zaciągnąć zobowiązania — Składy Orzekające wskazywały najczęściej na:

- zagrożenie niezachowania w roku 2014 wymogu art. 243 u.f.p., co dotyczyło 9 gmin (Wleń, Boguszów-Gorce, Mieroszów, Międzyzlesie, Szczytna, Żarów, Ciepłowody, Pieszycy i Cieszków), Miasta Wałbrzych i 4 powiatów (jeleniogórski, złotoryjski, oławski i strzeliński), w tym w przypadku gmin i Miasta Wałbrzych — członków Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji — w związku z nieuwzględnieniem wymogu z art. 244 u.f.p.,
- zagrożenie niezachowania relacji z art. 242 ust. 1 u.f.p., w tym w związku z planowanym włączeniem nadwyżek z lat ubiegłych i wolnych środków w finansowanie wydatków bieżących, bez możliwości uprawdopodobnienia ich posiadania lub pozyskania w wyniku realizacji budżetu w 2012 r. (Nowogrodzice, Żukowice, Kłodzko m., Mieroszów, Powiat jeleniogórski i Powiat górowski),
- niezachowanie wymogu realności prognozy, o którym mowa w art. 226 ust. 1 u.f.p., w tym szczególnie przy prognozowaniu poziomu dochodów związanych z finansowaniem projektów realizowanych z udziałem środków UE oraz dochodów ze sprzedaży majątku (11 przypadków) oraz prawidłowości ustalenia prognozowanej kwoty długu (3 przypadki).

Dla porównania — w 2011 r. wydano 214 opinii (208 dotyczyło oceny projektów uchwał przedłożonych wraz z projektem uchwały budżetowej na rok 2012, a 6 oceny projektów przedłożonych wraz z projektem uchwały budżetowej na rok 2011), z tego 169 pozytywnych, 49 pozytywnych z uwagami i 6 negatywnych (Dzierżoniów w., Pęcław, Wiązów, Ziębice, Powiat lubiński i Powiat oławski).

F. Wydawanie opinii o przedłożonych przez organy wykonawcze j.s.t. informacjach o przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze 2012 r. (art. 13 pkt 4 ustawy o r.i.o.)

Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki	Liczba wydanych opinii			
	razem	pozytywne	pozytywne z uwagami	negatywne
Ogółem, z tego:	208	178	27	3
– gminy	166	139	24	3
– miasta na prawach powiatu	3	3	0	0
– powiaty	26	24	2	0
– województwo samorządowe	1	1	0	0
– związki międzygminne	12	11	1	0

W roku 2012 Składy Orzekające Izby wydały 208 opinii o przedłożonych przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), zarządy powiatów, zarząd województwa i zarządy związków informacjach o przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze 2012 roku. Przedmiotem opiniowania była nie tylko informacja o przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze, ale także informacja o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej i informacja o przebiegu wykonania planu finansowego samorządowych instytucji kultury i spoz, przedłożona zgodnie z wymogiem art. 266 ust. 1 u.f.p.

O przedłożonych informacjach o przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze 2012 r. wydano 178 (85,6%) opinii pozytywnych, 27 (13%) pozytywnych z uwagami i 3 (1,4%) negatywne (Bierutów, Krośnice i Przemków).

Na wyniki opiniowania oddziaływało relatywnie niskie wykonanie planu dochodów (średnio 48,7%), co w licznych przypadkach skutkowało wzrostem poziomu zadłużenia, w tym z tytułu zaciągnięcia kredytów na finansowanie przejściowego deficytu oraz wystąpienia zobowiązań wymagalnych. Wydanie 3 negatywnych opinii dotyczyło gmin, których zadłużenie na koniec drugiego kwartału 2012 r. przekroczyło ustawowo dopuszczoną granicę (do 60% planowanych dochodów), o której mowa w art. 170 ust. 2 u.f.p. z 2005 roku.

Negatywną opinię wydano o przedłożonej przez:

- Burmistrza Bierutowa informacji o przebiegu wykonania budżetu Miasta i Gminy Bierutów za I półrocze 2012 r., któremu zarzucono wykonanie budżetu z naruszeniem obowiązujących zasad, w tym przekroczenie granicy określonej w art. 170 ust. 2 u.f.p. z 2005 r. (relacja kwoty długu do planowanych dochodów wyniosła 61,06%), wystąpienie deficytu w kwocie 1.146.443 zł przy planowanej nadwyżce w wysokości 1.347.962 zł oraz dopuszczenie do wystąpienia zobowiązań wymagalnych na kwotę 52.165 zł;
- Wójta Gminy Krośnice informacji o przebiegu wykonania budżetu gminy za I półrocze 2012 r., któremu zarzucono nierealne planowanie budżetu, co znalazło wyraz w rażąco niskim wykonaniu planu dochodów (29,25% planowanych), w tym dochodów majątkowych (1,8% planowanych), skutkującym wystąpieniem deficytu w wysokości 4.377.881 zł (przy planowanej nadwyżce w kwocie 1.461.308 zł); sfinansowanie przejściowego deficytu ze środków kredytów skutkowało ponownym wzrostem łącznej kwoty długu do 64,58% planowanych dochodów (62,87% przy uwzględnieniu wyłączeń ustawowych), stanowiące przekroczenie relacji określonej w art. 170 ust. 2 u.f.p. z 2005 r.;
- Burmistrza Przemkowa informacji o przebiegu wykonania budżetu gminy Przemków za I półrocze 2012 r., któremu zarzucono wykonanie budżetu z naruszeniem obowiązujących zasad, w tym wobec wystąpienia deficytu na kwotę 199.598 zł (przy planowanej nadwyżce w wysokości 10.235.257 zł), wobec dopuszczenia do dalszego wzrostu zobowiązań wymagalnych (do kwoty 3.750.947 zł), pomimo zaciągnięcia kredytów i pożyczki na zachowanie płynności finansowej (łącznie w kwocie 12 mln zł) oraz otrzymania środków europejskich tytułem dofinansowania realizacji projektu (11 mln zł); zaciągnięcie kredytów na finansowanie przejściowego deficytu i wystąpienie zobowiązań wymagalnych skutkowało wzrostem zadłużenia do kwoty 30.802.517 zł, co stanowiło 62,61% planowanych dochodów (58,1% przy uwzględnieniu wyłączeń ustawowych na kwotę 2.215.725 zł); w wydanej opinii wskazano na realne zagrożenie niezachowania przez Gminę na koniec tego roku budżetowego relacji z art. 170 ust. 1 u.f.p. z 2005 r. i relacji z art. 242 ust. 2 u.f.p.

W 27 opiniach pozytywnych z uwagami, z których 24 dotyczyły informacji o przebiegu wykonania budżetów gmin, Składy Orzekające zwracały uwagę na:

- wystąpienie zobowiązań wymagalnych w wyniku nieterminowej realizacji zadań i regulowania obowiązkowych płatności, które obciążały budżety wydatkami związanymi z zapłatą odsetek i kar, czym naruszono zasady dokonywania wydatków określone w art. 44 ust. 3 pkt 2 i 3 u.f.p., w tym w budżecie gminy Szczytna skutkujące przekroczeniem granicy 60% planowanych dochodów, a w budżetach 7 gmin i związku wskazujące na możliwość niezachowania na koniec roku budżetowego relacji, o której mowa w art. 170 ust. 1 u.f.p. z 2005 r. (Janowice Wielkie, Karpacz, Kłodzko w., Milicz, Szczytna, Żarów, Żmigród oraz Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji),
- wystąpienie w budżetach 6 gmin i w budżecie powiatu deficytu przy planowanej nadwyżce, w tym deficytu operacyjnego, niepomyślnie rokujących na możliwość zachowania na koniec roku budżetowego relacji, o której mowa w art. 242 ust. 2 u.f.p. (Kamienna Góra m., Podgórzyn, Szklarska Poręba,

Kłodzko m., Nowa Ruda w. i Powiat średzki) oraz na możliwość zachowania relacji z art. 170 ust. 1 u.f.p. z 2005 r. (Jedlina-Zdrój, Nowa Ruda w.),

- nierealne planowanie budżetu, w tym w związku z zaplanowaniem dochodów ze sprzedaży majątku w kwotach nieznajdujących potwierdzenia w realizacji, która za I półrocze wyniosła niespełna 3%, czym podważono rzetelność ustalenia relacji, o których mowa w art. 169 i art. 170 u.f.p. z 2005 r. oraz w art. 243 u.f.p. (Oława w., Siechnice i Powiat górski).

Dla porównania — w 2011 r. wydano 186 opinii pozytywnych, 19 pozytywnych z uwagami i 3 opinie negatywne (Krośnice, Przemków i Piechowice).

G. Wydawanie opinii o przedkładanych przez organy wykonawcze j.s.t. sprawozdaniach z wykonania budżetu za rok 2011 wraz z informacjami o stanie mienia i objaśnieniami (art. 13 pkt 5 ustawy o r.i.o.)

Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki	Liczba wydanych opinii			
	razem	pozytywne	pozytywne z uwagami	negatywne
Ogółem, z tego:	208	177	25	6
– gminy	166	135	25	6
– miasta na prawach powiatu	3	3	0	0
– powiaty	26	26	0	0
– województwo samorządowe	1	1	0	0
– związki międzygminne	12	12	0	0

W sprawie przedłożonych przez organy wykonawcze 196 j.s.t. i 12 związków rocznych sprawozdań z wykonania budżetu za rok 2011 Składy Orzekające wydały 208 opinii, z tego 177 (85,1%) pozytywnych, 25 (12%) pozytywnych z uwagami i 6 negatywnych (Przemków, Krośnice, Szczytna, Wiązów, Żarów i Głuszycy).

[Z przedłożonych Izbie sprawozdań z wykonania budżetu za rok 2011 wynika wykonanie dochodów w 97,6% i wydatków w 94,7% planowanych wielkości. Zauważalnie niższy wskaźnik wykonania planu dotyczył budżetów gmin (odpowiednio 95,1% i 92,1% planowanych wielkości), a najniższy wystąpił w budżetach gmin miejskich.

Dochody dolnośląskich j.s.t. w 2011 r. wyniosły łącznie 13.856,7 mln zł i były o 1.074 mln zł (o 8,4%) wyższe od wykonanych w 2010 r., a wydatki wyniosły 14.692,8 mln zł i były o 665,8 mln zł (o 4,7%) wyższe od wykonanych w 2010 r. Rok budżetowy deficytem zamknęło 133 (63,9%) j.s.t. — łącznie na kwotę 926,6 mln zł (w 2010 r. deficyt 171 budżetów wyniósł łącznie 1.296 mln zł). Nadwyżki operacyjnej w 2011 r. nie uzyskało 28, czyli 14,3% j.s.t., przy czym dla 10 gmin oznaczało to jednocześnie niezachowanie reżimu wydatkowego z art. 242 ust. 3 u.f.p.

Zadłużenie dolnośląskich j.s.t. wzrosło o 1.019 mln zł (o 19%) i na koniec 2011 r. (łącznie ze zobowiązaniami wymagalnymi) wyniosło 6.381 mln zł. Wzrost zadłużenia wyprzedził wzrost dochodów, co wyraziło się kolejnym podwyższeniem relacji zadłużenia — z 41,95% do 46,05% wykonanych dochodów (z uwzględnieniem wyłączeń ustawowych z 37,06% do 42,06% wykonanych dochodów). Ustawową granicę 60% wykonanych dochodów (z uwzględnieniem wyłączeń ustawowych) przekroczyło 5 gmin (Przemków, Krośnice, Szczytna, Wiązów, Żarów), a zadłużenie 5 gmin (Bierutów, Głuszycy, Janowice Wielkie, Oława w. i Wołów) przekroczyło 59% wykonanych dochodów.]

Przekroczenie ustawowej granicy zadłużenia, o której mowa w art. 170 ust. 1 i 3 u.f.p. z 2005 r., stanowiło podstawę wydania negatywnej opinii o:

- przedłożonym 2 kwietnia 2012 r. przez Burmistrza Przemkowa sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Przemków za 2011 rok, z którego wynika wykonanie budżetu z deficytem w wysokości 2 035 693 zł, przy wykonaniu dochodów w wysokości 27 314 990 zł (81,8% planowanych i o 3 818 247 zł niższych od wykonanych w 2010 r.) i wydatków w wysokości 29 350 683 zł (67,8% planowanych) — skutkujące przyrostem zadłużenia o kwotę 10 634 143 zł, w tym zobowiązań wymagalnych o kwotę 7 430 525 zł; łączna kwota długu Gminy na koniec 2011 r. wyniosła 35 438 604 zł, w tym zobowiązania wymagalne

- wyniosły 9 863 280 zł, co łącznie stanowiło 129,74% wykonanych dochodów (121,63% przy uwzględnieniu wyłączeń ustawowych);
- przedłożonym 12 kwietnia 2012 r. przez Wójta Gminy Krośnice sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu Gminy Krośnice za rok 2011, z którego wynika wykonanie budżetu z deficytem w wysokości 2 006 359 zł, przy wykonaniu dochodów w wysokości 23 571 013 zł (64,3% planowanych i o 2 808 636 zł niższych od wykonanych w 2010 r.) i wydatków w wysokości 25 577 372 zł (66,1% planowanych) — skutkujące przyrostem zadłużenia z tytułu kredytów i pożyczek (o kwotę 1 961 910 zł); zadłużenie Gminy na koniec 2011 r. wyniosło 21 404 900 zł i stanowiło 90,81% wykonanych dochodów (nie wystąpiły przesłanki zastosowania wyłączeń ustawowych);
 - przedłożonym 3 kwietnia 2012 r. przez Burmistrza Szczytnej sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu Gminy Szczytna za rok 2011 — z powodu przekroczenia dopuszczalnej granicy zadłużenia, wobec wygaśnięcia przesłanki do zastosowania wyłączeń ustawowych; łączna kwota długu Gminy na koniec 2011 r. wyniosła 12 805 695 zł (w roku budżetowym uległa zmniejszeniu o kwotę 1 008 466 zł), a jej relacja do wykonanych w roku budżetowym dochodów wyniosła 66,94% (wykonane dochody o 1 812 766 zł niższe od planowanych i o 1 820 587 zł niższe od wykonanych w 2010 r.);
 - przedłożonym 30 marca 2012 r. sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu Gminy Wiązów za rok 2011 — z uwagi na przekroczenie dopuszczalnego limitu zadłużenia w związku z bardzo niską realizacją dochodów majątkowych (27,2% planowanych), jak również z uwagi na wysoki poziom zobowiązań wymagalnych (1 236 250 zł); dochody wyniosły łącznie 18 885 377 zł (88,7% planowanych) i były o 4 144 353 zł niższe od wykonanych w 2010 r., co przy jednoczesnym obniżeniu łącznej kwoty długu o 164 308 zł (pozytywny efekt spłat kredytów zniwelowało wystąpienie zobowiązań wymagalnych) skutkowało ukształtowaniem się relacji zadłużenia na poziomie 65,43% wykonanych dochodów;
 - przedłożonym 30 marca 2012 r. przez Burmistrza Żarowa sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu Gminy Żarów za rok 2011, z którego wynika wykonanie budżetu z deficytem 1 082 237 zł (przy planowanym 790 393 zł), wobec wykonania dochodów w wysokości 30 311 992 zł (86,5% planowanych) i wydatków w wysokości 31 394 230 zł (87,6% planowanych); pomimo wzrostu dochodów (o 1 510 142 zł wyższe niż w 2010 r.) i przy znaczącej redukcji zobowiązań wymagalnych (z kwoty 2 436 340 zł do kwoty 994 014 zł) oraz przy relatywnie niskim (890 394 zł) przyroście zobowiązań z tytułu zaciągnięcia pożyczki i emisji obligacji — łączna kwota długu Gminy na koniec 2011 r. wyniosła 19 056 085 zł, co stanowiło 62,87% wykonanych dochodów; przekroczenie dopuszczalnego limitu zadłużenia było wynikiem nie tyle realizacji budżetu w roku 2011, co zaliczenia do długu zobowiązań z tytułu umów nienazwanych, stosownie do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego, w tym do długu Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 252, poz. 1692);
 - przedłożonym 31 marca 2012 r. przez Burmistrza Głuszycy sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu Gminy Głuszycy za rok 2011, z którego wynika wykonanie budżetu z deficytem w wysokości 3 563 826 zł, sfinansowanym kredytami, co łącznie z niedokonaniem spłat kredytów i pożyczek w planowanej wysokości, skutkowało przyrostem zadłużenia z tych tytułów o kwotę 5 920 096 zł; łączna kwota długu Gminy na koniec 2011 r. wyniosła 15 418 104 zł (w tym zobowiązania wymagalne na kwotę 765 152 zł), co stanowiło 65,62% wykonanych dochodów (59,71% przy uwzględnieniu wyłączeń ustawowych na kwotę 1 388 667 zł); dochody wykonano w wysokości 23 496 012 zł (82,8% planowanych), w tym dochody majątkowe w wysokości 424 616 zł (13,8% planowanych), a wydatki w wysokości 27 059 839 zł (83,9% planowanych), w tym majątkowe w wysokości 3 990 252 zł (56,2% planowanych); realizacji planu dochodów majątkowych zarzucono nierealność planowania, a realizacji planu wydatków nieterminowe regulowanie zobowiązań i dopuszczenie do dalszego wzrostu zobowiązań wymagalnych oraz przekroczenia planu wydatków, stanowiące o wykonaniu budżetu z naruszeniem zasad określonych w art. 44 ust. 1 i 3 pkt 3 u.f.p.

W 25 opiniach pozytywnych z uwagami o sprawozdaniach z wykonania budżetu za rok 2011 Składy Orzekające, odnosząc się do przestrzegania zasad i reguł obowiązujących przy realizacji budżetu, poziomu i relacji zadłużenia oraz zakresu i szczegółowości informacji przedstawionej w sprawozdaniach, wskazywały na wystąpienie następujących nieprawidłowości:

- niezachowanie reguły wydatkowej, określonej w art. 242 ust. 2 u.f.p. (Chojnów w., Domaniów, Kowary, Mściwojów, Piechowice, Wleń, Złotoryja m., Żmigród i Żukowice),

- zamknięcie roku budżetowego deficytem wyższym niż planowany (Domaniów, Janowice Wielkie, Jemielno, Kowary, Mysłakowice, Kłodzko w. i Żórawina), czym naruszono zasadę uprzedności budżetu, w tym wymóg określenia deficytu i źródeł jego pokrycia w uchwale budżetowej, o czym stanowi art. 211 ust. 4 w związku z art. 212 ust. 1 pkt 3 u.f.p.,
- włączenie środków niestanowiących przychodów budżetu (włączenie raty subwencji ogólnej — część oświatowa, przekazanej w grudniu na styczeń 2012 r.) w finansowanie deficytu lub przypadających w roku budżetowym spłat kredytów (Czernica, Dobromierz, Domaniów, Jaworzyna Śląska, Kłodzko w., Lubań m., Lwówek Śląski, Mysłakowice i Żmigród), co stanowi naruszenie kompetencji wynikających z art. 212 ust 1 pkt 3 i 4 w związku z art. 217 ust. 2 u.f.p.,
- zagrożenie przekroczenia granicy zadłużenia, określonej w art. 170 ust. 1 u.f.p. z 2005 r., wobec ukształtowania się relacji zadłużenia do dochodów w górnych poziomach ustawowo dopuszczonego pułapu (Bierutów, Janowice Wielkie i Oława w.),
- dopuszczenie do wystąpienia zobowiązań wymagalnych i zapłaty odsetek z tytułu zwłoki w regulowaniu zobowiązań (Czernica, Kondratowice, Kowary, Lubań m., Lwówek Śląski, Łądek-Zdrój, Lewin Kłodzki, Milicz i Oława w.), czym naruszono zasady dokonywania wydatków i zaciągania zobowiązań, o których mowa w art. 44 ust. 3 i art. 46 ust. 1 u.f.p.,
- niezachowanie ustawowych wymogów szczegółowości i terminu przedłożenia rocznego sprawozdania, o których mowa w art. 267 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 oraz w art. 269 u.f.p.

Ponadto w opiniach negatywnych i pozytywnych z uwagami — w przypadku wystąpienia wydatków z tytułu zwrotu dotacji, przekroczenia planu wydatków, wystąpienia zobowiązań wymagalnych, wystąpienia wydatków z tytułu odsetek za nieterminowe regulowanie zobowiązań — Składy Orzekające wskazywały kwalifikowanie do czynów naruszenia dyscypliny finansów publicznych, o których mowa w art. 9, 11 i 16 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114, z późn. zm.).

Wyniki opiniowania sprawozdań z wykonania budżetów za rok 2011, w tym wydanie 6 opinii negatywnych, podczas gdy za rok 2010 wydano 2 opinie negatywne — wskazują, że realizacja samorządowych budżetów w tym roku budżetowym łączyła się z wysokim zagrożeniem przekroczenia ustawowej granicy zadłużenia. Odnotowany w 2011 r. wysoki wzrost zadłużenia dolnośląskich j.s.t. w licznych przypadkach spowodowany był koniecznością finansowania deficytów i przypadających spłat ze środków pochodzących z zaciągnięcia nowych kredytów, co pozostawało w związku z opóźnieniem w przekazywaniu dofinansowania projektów realizowanych z udziałem środków UE.

H. Wydawanie opinii o wnioskach komisji rewizyjnych organów stanowiących j.s.t. w sprawie absolutorium za rok 2011 (art. 13 pkt 8 ustawy o r.i.o.)

Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki	Liczba wydanych opinii			
	razem	pozytywne	pozytywne z uwagami	negatywne
Ogółem, z tego:	208	204	3	1
– gminy	166	163	3	0
– miasta na prawach powiatu	3	3	0	0
– powiaty	26	25	0	1
– województwo samorządowe	1	1	0	0
– związki międzygminne	11	11	0	0

W roku 2012 komisje rewizyjne organów stanowiących wszystkich nadzorowanych jednostek i ich związków sformułowały i przekazały do zaopiniowania 208 wniosków w sprawie absolutorium z tytułu wykonania budżetu za rok 2011, z tego 205 wniosków w sprawie udzielenia i 3 wnioski w sprawie nieudzielenia absolutorium (Zarządowi Powiatu Jaworskiego, Burmistrzowi Głuszycy i Burmistrzowi Milicza).

Dla porównania — w 2011 r. przekazano 206 wniosków, w tym 2 w sprawie nieudzielenia absolutorium za rok 2010 (Zarządowi Powiatu Świdnickiego i Wójtowi Lubania), a w dwóch przypadkach (Lubań m.

i Związek Gmin „Kwisa”) nie dopełniono wymogu procedury absolutoryjnej, o którym mowa w art. 18a ust. 3 u.s.g.

Opinie o wnioskach komisji rewizyjnych w sprawie absolutorium za rok 2011 zostały wydane z zachowaniem terminu, o którym mowa w art. 19 ust. 3 ustawy o r.i.o. Pozytywnie zaopiniowano 204 (98,1%) wnioski w sprawie absolutorium, uznając je za kompletne i sformułowane w oparciu o kryteria dotyczące oceny wykonania budżetu. Wnioski 3 komisji rewizyjnych uzyskały opinie pozytywne z uwagami, a 1 wniosek zaopiniowano negatywnie. Wyniki opiniowania wniosków w sprawie absolutorium za rok 2011 wskazują, że na tym etapie procedury absolutorium komunalnego komisje rewizyjne organów stanowiących dolnośląskich j.s.t. dopełniły im przypisanych obowiązków.

Negatywnie zaopiniowano wniosek w sprawie nieudzielenia absolutorium Zarządowi Powiatu Jaworskiego za 2011 rok, sformułowany przez Komisję Rewizyjną Rady Powiatu Jaworskiego, wobec uznania zarzutu, dotyczącego niezapewnienia dostatecznych środków na wykonywane zadania za bezzasadny i niezależny od działań Zarządu, a także wobec uznania zarzutów dotyczących wzrostu kosztów wykonywanych zadań za niezwiązane z wykonaniem budżetu w roku 2011.

W 3 opiniach pozytywnych z uwagami o wnioskach komisji rewizyjnych w sprawie absolutorium za rok 2011 Składy Orzekające wskazały na uchybienia proceduralne, dotyczące:

- niedopełnienia obowiązku rozpatrzenia sprawozdania finansowego oraz informacji o stanie mienia, o którym mowa w art. 270 ust. 2 u.f.p. (wnioski w sprawie udzielenia absolutorium Burmistrzowi Wiązowa i Burmistrzowi Żmigrodu),
- uzasadnienia wniosku absolutoryjnego, z którego wynika uwzględnienie przesłanek niezwiązanych z oceną wykonania budżetu, co jest niezgodne z normą zawartą w art. 18 ust. 2 pkt 4 u.s.g. (wniosek w sprawie nieudzielenia absolutorium Burmistrzowi Milicza).

Dla porównania — w 2011 r. o wnioskach komisji rewizyjnych w sprawie absolutorium za rok 2010 wydano 206 opinii, z tego 195 pozytywnych i 11 pozytywnych z uwagami.

I. Wydanie opinii w sprawie uchwały rady gminy o nieudzieleniu wójtowi absolutorium (art. 13 pkt 8 ustawy o r.i.o.).

W odniesieniu do 199 rozstrzygnięć w sprawie absolutorium za rok 2011, przekazanych do nadzoru Izby w 2012 r. (198 podjętych i przekazanych w formie uchwały, a 1 wynikające z wyników głosowania zawartych w protokole sesji absolutoryjnej) — w 4 przypadkach nieudzielenia absolutorium (Wójtowi Platerówki, Burmistrzowi Głuszycy, Burmistrzowi Milicza i Burmistrzowi Ścinawy) Kolegium uznało wystąpienie przesłanki dokonania oceny uchwały w formie opinii, o której mowa w art. 13 pkt 8 ustawy o r.i.o.

Składy Orzekające Izby, po dokonaniu oceny trybu i materialnoprawnych przesłanek podjęcia uchwały w sprawie nieudzielenia absolutorium za rok 2011, wydały opinię:

- negatywną o uchwale Rady Gminy w Platerówce — wobec podjęcia uchwały, pomimo braku rozstrzygnięcia absolutorium w wyniku głosowania, co jest niezgodne z warunkiem bezwzględnej większości głosów ustawowego składu rady gminy, określonym w art. 28a ust. 2 u.s.g.,
- pozytywną z uwagami o uchwale Rady Miejskiej w Miliczu — z powodu podnoszenia w trakcie debaty absolutoryjnej dyskusji w sprawach niezwiązanych z wykonaniem budżetu, co jest niezgodne z normą zawartą w art. 18 ust. 2 pkt 4 u.s.g.,
- negatywną o decyzji Rady Miasta i Gminy Ścinawa, potwierdzonej wynikiem głosowania zawartym w wyciągu z projektu protokołu sesji absolutoryjnej (wynik głosowania nie znalazł formalno-materialnego potwierdzenia w dokumencie) — ze względu na bezpodstawność zarzutów dotyczących wykonania budżetu oraz nieuprawnionego dokonania oceny działalności Burmistrza,

- pozytywną o uchwale Rady Miejskiej w Głuszycy, podjętej przy zachowaniu warunku, o którym mowa w art. 28a ust. 1 u.s.g. oraz przy zachowaniu wymogów określonych w art. 271 ust. 1 u.f.p.

Dla porównania — w 2011 r. wydano 1 opinię pozytywną o uchwale w sprawie nieudzielenia absolutorium za rok 2010 (Wójtowi Lubania).

8. Rozpatrywanie odwołań od opinii wydanych przez składy orzekające, wniesionych do pełnego składu Kolegium (art. 18 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 20 ust. 2 ustawy o r.i.o.)

Opinie wydane w formie uchwał Składów Orzekających, zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o r.i.o., zawierały pouczenie o przysługującym prawie wniesienia odwołania do Kolegium Izby w terminie 14 dni od doręczenia uchwały.

W roku 2012 do Kolegium Izby wniesiono 6 odwołań od opinii wydanych przez Składy Orzekające w sprawach określonych w art. 13 pkt 3–5 i 8 ustawy o r.i.o. oraz w art. 246 ust. 1 u.f.p.

Kolegium, po zbadaniu spełnienia wymogów formalnych wniesienia odwołania oraz po rozpoznaniu zarzutów i wniosków zawartych w odwołaniu, postanowiło:

- 1) oddalić odwołanie Wójta Gminy Malczyce od uchwały nr V/274/2011 Składu Orzekającego w sprawie opinii o możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej na rok 2012 — uznając, że argumenty podnoszone w odwołaniu nie mogą podważyć słuszności zarzutu Składu Orzekającego, dotyczącego nieuprawdopodobnienia posiadania wolnych środków (w wysokości 3.969.955 zł), wskazanych wśród źródeł finansowania deficytu budżetu w 2012 r. (w wysokości 7.934.253 zł), w tym w związku z ich zaangażowaniem w finansowanie wydatków budżetu na rok 2011 (uchwała Kolegium nr 1/2012 z dnia 11 stycznia 2012 r.),
- 2) oddalić odwołanie Wójta Gminy Malczyce od uchwały nr V/273/2011 Składu Orzekającego w sprawie opinii o przedłożonym projekcie uchwały budżetowej na rok 2012 — uznając, że argumenty podnoszone w odwołaniu nie mogą podważyć słuszności zarzutu dotyczącego nierealnego planowania przychodów z tytułu wolnych środków w kwocie 3.969.955 zł, co do których nie odniesiono się w uzasadnieniu do przedłożonego projektu uchwały budżetowej na rok 2012 (uchwała Kolegium nr 2/2012 z dnia 11 stycznia 2012 r.);
- 3) oddalić odwołanie Burmistrza Głuszycy od uchwały nr III/88/2012 Składu Orzekającego w sprawie opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Głuszycy za rok 2011 — uznając, że argumenty podnoszone w odwołaniu nie mogą stanowić uzasadnienia przyczyn niezachowania zasad obowiązujących przy wykonywaniu budżetu (dopuszczenie do powstania zobowiązań wymagalnych na kwotę 765.151 zł, przekroczenie planowanych wydatków o kwotę 18.834 zł) oraz dopuszczenia do przyrostu zadłużenia Gminy (łącznie o kwotę 6 427 839 zł), co znalazło wyraz w podwyższeniu relacji do 65,7% wykonanych dochodów (59,7% z uwzględnieniem wyłączeń ustawowych), szczególnie w kontekście wskazanego przez Odwołującego efektu wykonania budżetu za rok 2011 — w postaci wolnych środków w wysokości 2.319.379 zł (uchwała Kolegium nr 41/2012 z dnia 16 maja 2012 r.);
- 4) oddalić (pozostawiając bez rozpatrzenia zarzutów) odwołanie Burmistrza Milicza od uchwały nr V/156/2012 Składu Orzekającego w sprawie opinii o wniosku Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Miliczu w sprawie absolutorium — uznając brak legitymacji organu wykonawczego do skutecznego wniesienia odwołania od opinii wydanej o wniosku komisji rewizyjnej organu stanowiącego (uchwała Kolegium nr 53/2012 z dnia 25 lipca 2012 r.);
- 5) oddalić odwołanie Burmistrza Przemkowa od uchwały nr II/244/2012 Składu Orzekającego w sprawie opinii o informacji o przebiegu wykonania budżetu Gminy Przemków za I półrocze 2012 r. — uznając, że argumenty podnoszone w odwołaniu nie mogą stanowić uzasadnienia przyczyn niezachowania zasad obowiązujących przy wykonywaniu budżetu (dopuszczenie do wystąpienia zobowiązań wymagalnych na kwotę 3.750.946 zł, dokonanie wydatków inwestycyjno-remontowych bez uprzedniego ich zaplano-

wania, nieterminowe regulowanie zobowiązań i związane z tym wystąpienie wydatków z tytułu odsetek i kosztów postępowania sądowego) oraz realne zagrożenie przekroczenia granicy zadłużenia, w tym w związku z zaciągnięciem kredytu krótkoterminowego w wysokości 6.000.000 zł (uchwała Kolegium nr 64/2012 z dnia 24 października 2012 r.);

- 6) oddalić (przy częściowym uwzględnieniu wyjaśnień) odwołanie Burmistrza Kłodzka od uchwały nr III/173/2012 Składu Orzekającego w sprawie opinii o informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze 2012 r. — uznając, że argumenty podnoszone w odwołaniu nie mogą wzruszyć słuszności zarzutów dotyczących nadmiernego zadłużania Miasta (50.057.947 zł), którego poziom wskazuje realne zagrożenie przekroczenia na koniec roku 2012 granicy 60% wykonanych dochodów, a jednocześnie uznając, iż użyty przez Skład Orzekający argument dla uzasadnienia tego zarzutu (ustalenie relacji zadłużenia do dochodów wykonanych za I półrocze) sformułowano w oparciu o kryteria ekonomiczne, bez postawienia zarzutu naruszenia prawa (uchwała Kolegium nr 65/2012 z 24 października 2012 r.).
9. Rozpatrywanie spraw dotyczących powiadomień przez skarbnika o przypadkach dokonania kontrasygnaty na pisemne polecenie zwierzchnika (art. 13 pkt 9 ustawy o r.i.o.)

Do Komisji właściwej do rozpatrywania spraw, o których mowa w art. 13 pkt 9 ustawy o r.i.o., nie wpłynęło w 2012 r. powiadomienie skarbnika (głównego księgowego budżetu j.s.t.) o przypadku dokonania kontrasygnaty na pisemne polecenie zwierzchnika, spełniające przesłanki, o których mowa w art. 46 ust. 3 i 4 u.s.g.

II. Zadania w zakresie dyscypliny finansów publicznych

Prezes Izby — zgodnie z art. 70 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 168, z późn. zm.) — zapewnił w 2012 r. siedzibę, obsługę prawną i administracyjno-techniczną Regionalnej Komisji Orzekającej oraz Rzecznika dyscypliny finansów publicznych i jego zastępców.

Wyniki działania organów właściwych w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych stanowią przedmiot odrębnych sprawozdań, sporządzanych na podstawie art. 192 ust. 1 i 3 u.o.n.d.f.p. w terminie do 31 stycznia, na wzorach określonych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 lipca 2005 r. w sprawie działania organów orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz organów właściwych do wypełniania funkcji oskarżyciela (Dz.U. Nr 136, poz. 1143). W 2012 r. zostały sporządzone i przekazane:

- 1) sprawozdanie z działalności Rzecznika dyscypliny finansów publicznych przy Izbie w 2011 r., przedkładane Głównemu Rzecznikowi Dyscypliny Finansów Publicznych,
- 2) sprawozdanie o sposobie rozpoznania wniosków o ukaranie wniesionych w 2011 r. do Regionalnej Komisji Orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, przedkładane Przewodniczącemu Głównej Komisji Orzekającej w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych.

III. Zadania w zakresie kontroli

1. Występowanie do podmiotów objętych planem kontroli o przekazywanie informacji w zakresie przedmiotu kontroli

Na podstawie § 3 regulaminu przeprowadzania kontroli przez Izbę (stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 6/2008 Prezesa Izby z dnia 30 grudnia 2008 r.), w ramach czynności związanych z przygotowaniem do kontroli kompleksowej j.s.t., działając na podstawie art. 1 ust. 2 i art. 7 ust. 1 ustawy o r.i.o. oraz uchwały Kolegium Izby w sprawie planu kontroli na 2012 rok, Izba występowała co najmniej miesiąc przed rozpoczęciem kontroli, w trybie art. 88 u.s.g. i art. 77a u.s.p. o przekazanie informacji dotyczących funkcjonowania odpowiednio: gminy i powiatu w latach 2009–2012, w zakresie:

- zamówień publicznych udzielonych przez j.s.t. i jednostki podległe,
- dokonanych transakcji sprzedaży mienia j.s.t.,
- obowiązujących umów dzierżawy i najmu mienia j.s.t.,
- danych dotyczących ilości podatników wg rodzaju podatku,
- udzielonych przez organ podatkowy ulg, odroczeń, umorzeń i rozłożeń na raty opłat i podatków,
- dotacji udzielonych podmiotom spoza sektora finansów publicznych na zadania publiczne,
- kontroli finansowych przeprowadzonych w j.s.t. przez inne instytucje kontrolne.

2. Przygotowanie przez inspektorów indywidualnych programów kontroli

W oparciu o przesłane przez j.s.t. informacje dotyczące funkcjonowania gminy oraz dokumentację dostępną w WIAS (uchwały budżetowe, rozstrzygnięcia nadzorcze Izby, opinie składów orzekających, sprawozdania budżetowe i finansowe itd.) oraz sprawozdania z wykonania budżetu, dokumentację zgromadzoną w WKGF (protokoły z poprzednich kontroli, wystąpienia pokontrolne, sygnalizacje nieprawidłowości, wnioski o przeprowadzenie kontroli, doniesienia, notatki prasowe itd.), wyznaczony zespół kontrolny opracowywał — zgodnie z ramowym zakresem kontroli (określonym uchwałą nr 2/2011 KRRIO z dnia 17 marca 2011 r. w sprawie ramowego zakresu kontroli kompleksowej gospodarki finansowej j.s.t.) — program kontroli kompleksowej gospodarki finansowej j.s.t., określający zagadnienia wytypowane do kontroli, z uwzględnieniem istotności zdarzeń oraz obszarów ryzyka.

3. Prowadzenie kontroli i działań pokontrolnych, zgodnie z planem i tematyką określoną w indywidualnym dla danej jednostki sektora finansów publicznych programie kontroli

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 117 kontroli, w tym: 49 kontroli kompleksowych, 49 kontroli problemowych, 18 kontroli doraźnych oraz 1 kontrolę sprawdzającą (zestawienie nr 2).

Czynności kontrolne prowadzone były w siedzibach jednostek kontrolowanych. Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości były szczegółowo opisywane w protokołach kontroli i dokumentowane kserokopiami dowodów źródłowych (potwierdzonymi za zgodność z oryginałem), oświadczeniami lub wyjaśnieniami złożonymi przez kontrolowanych w formie załączników do protokołu lub jako akta kontroli. Po zakończeniu czynności kontrolnych na podstawie wyników kontroli sporządzane było wystąpienie pokontrolne, wskazujące na źródła i przyczyny nieprawidłowości, rozmiary nieprawidłowości oraz wnioski zmierzające do ich usunięcia, kierowane do kierowników jednostek kontrolowanych (z przekazaniem do wiadomości Przewodniczących Rady w przypadku kontroli j.s.t. lub do wójtów /burmistrzów/ prezydentów/marszałka w przypadku kontroli podległych jednostek organizacyjnych). W przypadkach stwierdzenia nieprawidłowości noszących znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych formułowane były zawiadomienia do Rzecz-

nika dyscypliny finansów publicznych na podstawie art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 168).

- Natomiast w przypadku stwierdzenia okoliczności mogących stanowić czyny zabronione określone w:
- Kodeksie karnym skarbowym — formułowano zawiadomienia do Izby Skarbowej we Wrocławiu lub właściwych Urzędów Skarbowych,
 - Kodeksie karnym — formułowano były zawiadomienia do organów powołanych do ścigania przestępstw.

Formułowano też zawiadomienia, wnioski i sygnalizacje do innych organów o ujawnionych w czasie kontroli nieprawidłowościach (m.in. Wojewoda Dolnośląski, Marszałek Województwa Dolnośląskiego).

Zadania ujęte w planie kontroli na 2012 rok zostały wykonane. Wydział Kontroli przeprowadził 49 kontroli kompleksowych i 49 kontroli problemowych jednostek sektora finansów publicznych.

Szczegółowe informacje dotyczące przeprowadzonych kontroli zawiera odrębne sprawozdanie z działalności kontrolnej i informacyjno-szkoleniowej Izby za 2012 rok.

4. Szkolenie inspektorów ds. kontroli w zakresie problemów objętych działalnością kontrolną

Szczegółowe informacje w zakresie szkoleń inspektorów ds. kontroli zawiera odrębne sprawozdanie z działalności kontrolnej i informacyjno-szkoleniowej Izby za 2012 rok.

5. Szkolenie absolwentów wyższych uczelni zatrudnionych w Izbie w celu przygotowania ich do pracy w charakterze inspektora ds. kontroli

W roku 2012 nie zatrudniono absolwentów szkół wyższych w celu przygotowania do pracy w charakterze inspektora ds. kontroli.

6. Opracowanie sprawozdania z realizacji planu pracy Wydziału Kontroli, w tym planu kontroli i działań pokontrolnych za 2011 rok

Sprawozdanie z realizacji planu kontroli i działań pokontrolnych w 2011 r. zostało opracowane zgodnie z terminem ustalonym w ramowym planie pracy Izby i przyjęte przez Kolegium Izby uchwałą nr 33/2012 z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności kontrolnej i informacyjno-szkoleniowej Izby za 2011 rok.

7. Współpraca WKGF z WIAS w zakresie wymiany informacji o jednostkach objętych kontrolą

W czasie przeznaczonym na przygotowanie kontroli w jednostce inspektorzy ds. kontroli analizowali rozstrzygnięcia nadzorcze i wydane opinie w sprawach dotyczących tej jednostki oraz dokumenty planistyczne i sprawozdawcze gromadzone w WIAS. Informacje w nich zawarte były uwzględniane przy opracowywaniu szczegółowego planu kontroli jednostki. Współpraca w tym zakresie była realizowana w trybie roboczym także w czasie trwania kontroli oraz po jej zakończeniu.

8. Współpraca z Kolegium Izby i WIAS w zakresie ustalania tematyki szkoleniowo-instruktażowej, w związku ze stwierdzonymi w trakcie kontroli nieprawidłowościami i uchybieniami

Współpraca w tym zakresie polegała na bieżącym przekazywaniu informacji o nieprawidłowościach i uchybieniach stwierdzonych w trakcie kontroli, w celu ich wykorzystania w działalności informacyjnej, instruktażowej oraz szkoleniowej.

9. Opracowanie planu pracy WKGF na 2013 rok, w tym planu kontroli podmiotów, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy o r.i.o.

Ramowy plan pracy WKGF i plan kontroli jednostek sektora finansów publicznych na 2013 rok został opracowany w ustalonym terminie i przyjęty przez Kolegium Izby uchwałą nr 78/2012 z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie ramowego planu pracy Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu na 2013 rok, w tym planu kontroli. W planie tym przewidziano przeprowadzenie 108 kontroli, w tym: 53 kontroli kompleksowych j.s.t. (37 gmin, 15 powiatów i 1 województwa) i 2 kontroli kompleksowych związków międzygminnych oraz 53 kontroli problemowych w samorządowych jednostkach organizacyjnych.

IV. Inne zadania w zakresie nadzoru i kontroli

1. Kontrola i przekazywanie sprawozdań przedkładanych przez j.s.t.

A. *Kontrola formalna i rachunkowa kwartalnych sprawozdań z wykonania budżetów j.s.t. oraz wniosków gmin o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej (art. 9a ustawy o r.i.o.)*

W roku 2012 skontrolowano **9974 sprawozdania** z wykonania procesów finansów publicznych (w 2011 r. 11 227), przekazanych Izbie przez organy wykonawcze nadzorowanych 196 j.s.t. i 12 związków międzygminnych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. Nr 20, poz. 103) i rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. Nr 43, poz. 247). Wśród skontrolowanych sprawozdań 1779 (17,8%) stanowiły korekty sprawozdań. Kontrola sprawozdań i ich korekt była przeprowadzona z użyciem systemu BeSTi@.

Podlegających kontroli Izby (WIAS) sprawozdań j.s.t. było w 2012 r. mniej o 1252 niż w 2011 r., co wynikało przede wszystkim z faktu popełniania mniejszej ilości pomyłek i błędów przez j.s.t. i tym samym ograniczenia ogólnej liczby korekt (mniej o 674 w stosunku do okresu poprzedniego), ograniczenia liczby jednostek mogących gromadzić dochody na wydzielonych rachunkach (zgodnie z zapisami art. 223 u.f.p.) sprawozdawanych na formularzach Rb-34S, ograniczenia liczby zakładów budżetowych (zgodnie z art. 14 u.f.p.) oraz wygaszania w okresie przejściowym sprawozdań Rb-30 i wprowadzenia sprawozdań Rb-30S. Redukcja liczby sprawozdań wynika również z ustawowej likwidacji gospodarstw pomocniczych, które sporządzały sprawozdania Rb-31. Liczba korekt sprawozdań Rb-PDP w 12 przypadkach dotyczyła wykonania zaleceń pokontrolnych Izby.

W zakresie kontroli pod względem rachunkowym i formalnym wniosków gmin o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej na wyrównanie ubytków dochodów w specjalnych strefach ekonomicznych (rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 kwietnia 2004 r.; Dz.U. Nr 65, poz. 599, z późn. zm.) skontrolowano i przekazano Ministerstwu Finansów (pismo z dnia 4 września 2012 r., znak WIAS-4441-1/2012) 6 złożonych wniosków gmin (Dzierżoniów m., Gromadka, Kłodzko m., Legnica, Polkowice, Wałbrzych), w tym 2 wnioski negatywne (Dzierżoniów m., Gromadka).

Liczba kontrolowanych sprawozdań budżetowych j.s.t. oraz wniosków gmin o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej w latach 2011 i 2012

Nazwa sprawozdania	Liczba sprawozdań ogółem w 2011 r.			Liczba sprawozdań ogółem w 2012 r.		
	pierwotne	korekty	razem	pierwotne	korekty	razem
Rb-27S	1038	483	1521	1040	383	1423
Rb-28S	1038	263	1301	1040	257	1297
Rb-NDS	832	414	1246	832	359	1191
Rb-Z	832	315	1147	832	180	1012
Rb-N	832	302	1134	832	255	1087
Rb-UZ	208	122	330	208	33	241
Rb-UN	208	1	209	208	0	208
Rb-PDP	168	47	215	169	23	192
Rb-ST	208	64	272	208	40	248
Rb-30	71	20	61	–	–	–
Rb-30S	219	120	339	216	113	329
Rb-31	39	17	56	–	–	–
Rb-33	31	6	37	–	–	–
Rb-34	624	131	755	–	–	–
Rb-34S	124	18	142	258	47	305
Razem sprawozdania przekazywane do MF	6472	2323	8795	5843	1690	7533
Rb-50/D i Rb-50/W	1568	106	1674	1568	53	1621
Rb-27ZZ	784	24	808	784	36	820
Razem sprawozdania budżetowe	8824	2453	11277	8195	1779	9974
Wnioski o przyznanie części rekompensującej subwencji	6	0	6	6	0	6
Razem	8830	2453	11283	8201	1779	9980

Pliki skontrolowanych sprawozdań budżetowych: Rb-27S, Rb-28S, Rb-NDS, Rb-Z, Rb-N, Rb-UZ, Rb-UN, Rb-PDP, Rb-ST, Rb-30, Rb-30S, Rb-31, Rb-33, Rb-34, Rb-34S i oryginały sprawozdań Rb-PDP przekazywano w 2012 r. do Ministerstwa Finansów (dalej MF) na zasadach określonych w rozporządzeniu w sprawie sprawozdawczości budżetowej, z tego:

- 1) zapewniono terminowy przepływ skontrolowanych plików sprawozdań budżetowych, przekazywanych w cyklach kwartalnych w formie elektronicznej z wykorzystaniem systemu BeSTi@, tj. sprawozdań za 4 kwartały i za rok 2011 (6 sprawozdań po terminie ze względu na niedotrzymanie terminu przez j.s.t.) oraz sprawozdań:
 - za I kw. 2011 r. (5 sprawozdań po terminie ze względu na niedotrzymanie terminu przez 1 j.s.t.),
 - za II kw. 2011 r.,
 - za III kw. 2011 r.;
- 2) zapewniono terminowy przepływ sprawozdań miesięcznych Rb-27S i Rb-28S za grudzień 2010 r.;
- 3) 6 marca 2012 r. przekazano do MF oryginały rocznych sprawozdań Rb-PDP 165 gmin i 3 miast na prawach powiatu, po terminie (21 marca 2012 r.) przekazano do MF oryginał rocznego sprawozdania PDP ze względu na niedotrzymanie terminu przez 1 gminę;
- 4) zapewniono przekazanie do MF korekt sprawozdań Rb-PDP za rok 2011, złożonych przez 5 gmin w terminie do 30 czerwca 2012 r. oraz 5 korekt złożonych przez j.s.t. po 30 czerwca (w tym 4 sporządzone w wyniku ustaleń pokontrolnych Izby),

- 5) zapewniono przekazanie 8 korekt sprawozdań Rb-PDP za lata 2009–2010 sporządzonych w wyniku ustaleń pokontrolnych Izby.

Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku kontroli formalnej i rachunkowej sprawozdań budżetowych j.s.t. w 2012 r. w odniesieniu do poszczególnych rodzajów sprawozdań dotyczyły najczęściej:

Rb-27S sprawozdanie z wykonania planu dochodów:

- wykazania w sprawozdaniu Rb-27S „zaległości” w kwotach wyższych od należności wymagalnych wykazanych w sprawozdaniu Rb-N,
- braku zachowania zasady bilansowania w ustalonych i wykazanych saldach końcowych należności pozostałych do zapłaty,
- braku zgodności planowanych i wykonanych dochodów z tytułu subwencji ogólnej z wykazami MF,
- braku zgodności wykazanego planu dochodów z wynikającym z uchwał budżetowych z uwzględnieniem dokonanych zmian;

Rb-28S sprawozdanie z wykonania planu wydatków:

- braku zgodności wykazanego planu z określonym uchwałą budżetową,
- nieprawidłowego ustalenia kwoty zobowiązań ogółem i kwoty zobowiązań wymagalnych, wobec wykazania zobowiązań wymagalnych w kwocie wyższej od zobowiązań ogółem,
- braku zachowania spójności kwot zobowiązań wymagalnych, wobec wykazania w sprawozdaniu Rb-28S zobowiązań wymagalnych wyższych niż wykazane w Rb-Z,
- nieprawidłowego wykazania wydatków niewygasających — wyższych niż wydatki wykonane oraz wyższych niż ujęte w sprawozdaniu Rb-ST;

Rb-NDS sprawozdanie o nadwyżce/deficycie:

- nieprawidłowego wykazania środków na pokrycie deficytu, w tym nadwyżek z lat ubiegłych i wolnych środków,
- braku zgodności wykazanych stanów nadwyżki z lat ubiegłych i wolnych środków z wielkościami wynikającymi z bilansu budżetu,
- niespójności ze sprawozdaniem Rb-Z (część C) w zakresie zaciągniętych i spłaconych kredytów i pożyczek na realizację programów z udziałem środków UE,
- wykazania środków na pokrycie deficytu przy nadwyżce budżetu;

Rb-Z sprawozdanie o stanie zobowiązań:

- niewykazania zobowiązań wymagalnych, podczas gdy ich wystąpienie wykazano w sprawozdaniu Rb-28S,
- braku wykazania w części C sprawozdania dodatkowej informacji o kredytach i pożyczkach na finansowanie projektów z udziałem środków UE lub wykazania tychże zobowiązań dotyczących projektów rozliczonych i zrefundowanych;

Rb-N sprawozdanie o stanie należności:

- braku wykazania kwot należności wymagalnych, podczas gdy w sprawozdaniu Rb-27S wykazano „zaległości”;

Rb-PDP sprawozdanie z wykonania dochodów podatkowych:

- nieprawidłowego wykazania skutków udzielonych ulg i zwolnień oraz skutków decyzji organów podatkowych, stwierdzanych w wyniku kontroli gospodarki finansowej;

Rb-30s sprawozdania z wykonania planu finansowego:

- niespójności z Rb-28S w wykazywaniu dotacji na zadania bieżące,
- braku zachowania wymaganej ciągłości bilansowej w zakresie ustalonego stanu środków obrotowych;

Rb-UZ roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie zobowiązań:

- wykazania zobowiązań z tytułu papierów wartościowych oraz kredytów i pożyczek (w wartości nominalnej) w kwotach różnych od wykazanych w sprawozdaniu Rb-Z za IV kwartał,
- wykazania łącznych kwot zobowiązań (z tytułu papierów wartościowych, z tytułu kredytów i pożyczek) według grup wierzycieli (w odpowiednich częściach C sprawozdania) w kwotach niezgodnych z wykazanymi w sprawozdaniu Rb-Z oraz z wykazanymi w części B sprawozdania Rb-UZ,
- nieprawidłowego ustalenia struktury zobowiązań z tytułu papierów wartościowych oraz kredytów i pożyczek, wobec wykazania takich samych kwot według pierwotnego i według pozostałego terminu zapadalności.

B. Wykonanie dyspozycji z art. 10 ustawy o r.i.o.

Do przekazanych Ministrowi Finansów w 2012 r. korekt rocznych sprawozdań Rb-PDP — złożonych w wykonaniu zaleceń pokontrolnych Izby — dołączano dodatkową informację, określającą kwotę różnicy skutków finansowych przed złożeniem korekty i po złożeniu korekty, ponadto załączano kopie wyjaśnień organów podatkowych w sprawie okoliczności wystąpienia nieprawidłowości.

Przekazane korekty sprawozdań Rb-PDP dotyczyły:

- 1) w 3 przypadkach — korekty sprawozdania za 2009 rok, wobec wykazania zawyżonych skutków decyzji organu podatkowego (Lubomierz, Gromadka) i zaniżonych skutków decyzji (Żarów) — korekta z możliwością wpływu na zmianę decyzji MF;
 - 2) w 5 przypadkach — korekty sprawozdania za 2010 rok, wobec wykazania zawyżonych skutków decyzji organu podatkowego (Lubomierz, Gromadka) i zaniżonych skutków decyzji — korekty wpływające na zmianę decyzji MF (Nowogrodziec, Stoszowice) oraz z możliwością wpływu na zmianę decyzji MF (Żarów);
 - 3) w 4 przypadkach — korekty sprawozdania za 2011 rok, wobec wykazania zaniżonych skutków decyzji organu podatkowego (Jelcz-Laskowice, Kondratowice, Domaniów) — korekty niewpływające na zmianę decyzji MF (korekty sprawozdań przekazane do Izby do 30 czerwca), gmina Zgorzelec — korekta z możliwością wpływu na zmianę decyzji MF.
2. Sporządzanie i przekazywanie przez Izbę sprawozdań łącznych i zbiorczych w zakresie operacji finansowych (§ 8 ust. 3–5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r.; Dz.U. Nr 43, poz. 247)

Na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, j.s.t. sporządzają i przekazują do regionalnych izb obrachunkowych kwartalne sprawozdania łączne Rb-Z i Rb-N oraz roczne Rb-UZ i Rb-UN, a izby na podstawie otrzymanych sprawozdań sporządzają i przekazują Prezesowi GUS i Ministerstwu Finansów sprawozdania zbiorcze w terminach określonych w rozporządzeniu. Wykonanie przez Izbę zadań w zakresie sprawozdań łącznych j.s.t. za IV kw. 2011 r. i I, II, III kw. 2012 r. polegało na zapewnieniu przepływu plików sprawozdań Rb-Z, Rb-N, Rb-UZ, Rb-UN w systemie BeSTi@ do Ministerstwa Finansów (§ 8 ust. 4) i na sporządzeniu (wygenerowaniu z systemu) sprawozdań zbiorczych i ich przekazaniu Prezesowi GUS (§ 8 ust. 3).

W roku 2012 Izba sporządziła i przekazała Prezesowi GUS sprawozdania zbiorcze (sporządzone na podstawie otrzymanych sprawozdań łącznych j.s.t.) w następujących terminach:

- 1) sprawozdania Rb-Z, Rb-N, Rb-UZ, Rb-UN za IV kw. 2011 r. — 8 marca (2 dni po terminie),
- 2) sprawozdania Rb-Z i Rb-N za I kw. 2012 r. — 30 kwietnia (z zachowaniem terminu),
- 3) sprawozdania Rb-Z i Rb-N za II kw. 2012 r. — 30 lipca (z zachowaniem terminu),
- 4) sprawozdania Rb-Z i Rb-N za III kw. 2012 r. — 30 października (z zachowaniem terminu).

Zgodnie z § 8 ust. 5 przedmiotowego rozporządzenia, Izba sporządza i przekazuje Prezesowi GUS sprawozdania zbiorcze w zakresie operacji finansowych, z tego kwartalne (Rb-Z i Rb-N) i roczne (Rb-UZ i Rb-UN) według rodzaju jednostek, na podstawie sprawozdań zbiorczych otrzymanych z j.s.t. będących organem założycielskim lub nadzorującym: dla instytucji kultury (grupa 42), dla samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej — szpiz (grupa 62) oraz dla osób prawnych utworzonych na podstawie odrębnych ustaw z wyłączeniem przedsiębiorstw i spółek prawa handlowego (grupa 82). Z prowadzonego przez Izbę monitoringu liczby jednostek zobowiązanych do sporządzania i przekazywania sprawozdań zbiorczych i liczby ich jednostek organizacyjnych (według stanu na 31 grudnia 2012 r.) wynika, że zobowiązanych do sporządzania i przekazywania sprawozdań było 180 j.s.t. (91,8%), będących organem założycielskim:

- 323 samorządowych instytucji kultury — 167 j.s.t. (85,2%),
- 115 samorządowych szpiz — 81 j.s.t. (41,3%),
- 5 innych samorządowych osób prawnych — 1 j.s.t.

Liczba kontrolowanych sprawozdań jednostek w zakresie operacji finansowych, na podstawie których sporządzono sprawozdania zbiorcze w latach 2011 i 2012

Rodzaj sprawozdania	Liczba j.s.t.*		Liczba zbadanych sprawozdań	
	2011	2012	2011	2012
Rb-Z Sprawozdanie o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych, Rb-N Sprawozdanie o stanie należności, Rb-UZ, Rb-UN, z tego:	180	180	4290	4288
– samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (grupa 62)	81	81	810	808
– samorządowych instytucji kultury (grupa 42)	167	167	1670	1670
– funduszu celowego posiadającego osobowość prawną (grupa 12)	×	×	×	×
– samorządowych osób prawnych (grupa 82)	1	1	10	10
– zbiorczo jednostek nadzorujących lub założycielskich (grupa 99)	180	180	1800	1800
Korekty sprawozdań (Rb-Z, Rb-N, Rb-UZ, Rb-UN)			43	42

* Dotyczy tych j.s.t., które są organem założycielskim lub nadzorującym i są zobowiązane do sporządzania tych sprawozdań.

Określony w przepisach rozporządzenia obowiązek sporządzania i przekazywania Prezesowi GUS kwartalnych zbiorczych sprawozdań Rb-Z i Rb-N oraz rocznych sprawozdań zbiorczych Rb-UZ i Rb-UN (według grup rodzajowych jednostek w pełnej szczegółowości danych i na takich samych wzorach sprawozdań) został wykonany w 2012 r. z zachowaniem obowiązujących terminów. W roku 2012 Izba sporządziła i przekazała do GUS w formie elektronicznej i w formie dokumentu:

- 1) kwartalne zbiorcze sprawozdania Rb-Z i Rb-N, sporządzone według stanu:
 - na koniec IV kw. 2011 r. — 8 marca,
 - na koniec I kw. 2012 r. — 11 maja,
 - na koniec II kw. 2012 r. — 7 sierpnia,
 - na koniec III kw. 2012 r. — 5 listopada;
- 2) roczne zbiorcze sprawozdania Rb-UZ i Rb-UN, sporządzone według stanu na koniec 2011 r. — 8 marca.

Zadania w zakresie kontroli danych oraz sporządzania i przekazywania zbiorczych sprawozdań do GUS były w 2012 r. wykonywane przy użyciu narzędzia (agregatora wykorzystującego aplikację Microsoft Excel) przygotowanego przez Zespół ds. koordynacji i rozwoju technologii informatycznych przy KRRIO.

Dane ze sporządzonych przez Izbę zbiorczych sprawozdań Rb-Z wskazują, że zadłużenie samorządowych podmiotów, dla których dolnośląskie j.s.t. są organem założycielskim lub nadzorującym, na koniec III kw. 2012 r. wyniosło łącznie 281 926 tys. zł (na koniec III kw. 2011 r. wyniosło 303 866,4 tys. zł), w tym zadłużenie spzoz wyniosło 274 756 tys. zł (na koniec III kw. 2011 r. wyniosło 290 146 tys. zł). Wskazuje to, że kolejny (siódmy) rok utrzymała się korzystna tendencja obniżania poziomu zadłużenia dolnośląskich spzoz. Dane porównawcze wskazują na wzrost zadłużenia w 2012 r. spzoz samorządu województwa (o 7955 tys. zł) i samorządu gminnego (2877 tys. zł) oraz spadek zadłużenia spzoz samorządu powiatowego (o 26 226 tys. zł).

3. Obsługa plików sprawozdań j.s.t. o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu pomocy oraz rocznych sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach należnych świadczeń (art. 32a ust. 2 i art. 34 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej; Dz.U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.)

Realizując obowiązki określone art. 32a ust. 2 i art. 34 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej, Izba przekazała w 2012 r.:

- 1) ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych 164 pliki rocznych sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych za IV kw. 2011 r.;
- 2) ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa:
 - 123 pliki rocznych sprawozdań o udzieleniu i 77 informacji o nieudzieleniu pomocy publicznej w rolnictwie lub rybołówstwie (w 2011 r. przekazano 133 pliki rocznych sprawozdań i 122 pliki informacji o nieudzieleniu pomocy),
 - 311 plików miesięcznych sprawozdań o udzielonej pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie oraz 4125 informacji o nieudzieleniu pomocy *de minimis* (w 2011 r. przekazano 272 pliki miesięcznych sprawozdań i 3539 informacji), zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 września 2008 r. (Dz.U. Nr 174, poz. 1081, z późn. zm.).

Jak wynika z przedstawionej informacji, zadania wykonywane przez Izbę w 2012 r. na podstawie tych przepisów sprowadzały się w istocie do obsługi plików j.s.t., które zawierały miesięczne deklaracje o nieudzieleniu pomocy publicznej w rolnictwie lub rybołówstwie (4125 plików, tj. 93% spośród 4436 łącznej liczby obsługiwanych w 2012 r.). W świetle tych ustaleń nie można nie zauważyć konieczności zredukowania nadmiernych obciążeń sprawozdawczych j.s.t., a także angażowania izb w obsługę miesięcznych plików informacji o nieudzieleniu pomocy w rolnictwie lub rybołówstwie. Redukcję tę umożliwiałoby objęcie ww. sprawozdań systemem SHRIMP (analogicznie jak w przypadku sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej dla przedsiębiorców, które przekazywane są bezpośrednio do UOKiK).

Ponadto, w wykonaniu dyspozycji art. 30a ust. 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. — Karta Nauczyciela, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 19 listopada 2009 r. o zmianie ustawy — Karta Nauczyciela (Dz.U. Nr 213, poz. 1650), j.s.t. będące organami prowadzącymi szkoły przekazały do Izby 196 sprawozdań z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w 2011 r., sporządzonych według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 stycznia 2010 r. (Dz.U. Nr 6, poz. 35).

Spośród przekazanych sprawozdań 10 wymagało złożenia korekty ze względu na ich sporządzenie w formacie niezgodnym z elektronicznym wzorem sprawozdania lub wykazania nieprawidłowych kwot jednorazowego dodatku.

Na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach organów prowadzących Izba sporządziła, wykorzystując narzędzie informatyczne stworzone przez Zespół ds. koordynacji i rozwoju technologii informatycznych przy KRRIO, i przekazała Ministerstwu Edukacji Narodowej (za pośrednictwem RIO w Łodzi) pełną informację w tym zakresie.

4. Przyjmowanie bilansów z wykonania budżetu i sprawozdań finansowych łącznych, przekazywanych przez organy j.s.t. (§ 26 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.; Dz.U. Nr 128, poz. 861, z późn. zm.)

W roku 2012, zgodnie z obowiązującym stanem prawnym, j.s.t. sporządzały bilans z wykonania budżetu za 2011 rok oraz łączne sprawozdania finansowe (obejmujące bilans, rachunek zysków i strat jednostki oraz zestawienie zmian w funduszu jednostki) dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych. Bilans z wykonania budżetu i sprawozdanie finansowe podlegały przekazaniu do właściwej regionalnej izby obrachunkowej w terminie do 30 kwietnia.

W ramach wykonywania w 2012 r. zadań związanych z przekazaniem przez organy j.s.t. bilansów z wykonania budżetu i sprawozdań finansowych za rok 2011 Izba przyjęła i zbadała:

- 208 bilansów z wykonania budżetu j.s.t. (budżetu związku) i 39 korekt tych bilansów,
- 208 bilansów, 208 rachunków zysków i strat oraz 208 zestawień zmian w funduszu — składających się na 208 sprawozdań finansowych łącznych jednostek budżetowych i zakładów budżetowych — oraz 58 korekt bilansów, 50 korekt rachunków zysków i strat i 102 korekty zestawienia zmian w funduszu).

W roku 2012 Izba przyjęła i skontrolowała **1081 sprawozdań** wchodzących w zakres pojęcia sprawozdanie finansowe j.s.t. Zakres obowiązków nie uległ zmianie w stosunku do roku poprzedniego, a mniejszą w 2012 r. o 110 liczbę sprawozdań finansowych łącznych (w 2011 r. przyjęto 318 takich sprawozdań) należy wiązać ze zmianą sposobu sporządzania sprawozdań finansowych, które od roku 2012 (za rok 2011) sporządza się łącznie dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych.

5. Przyjmowanie skonsolidowanych bilansów j.s.t. i zapewnienie elektronicznego przepływu danych do Ministerstwa Finansów (§ 26 ust. 5 i 7 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.)

Przepisy rozporządzenia nakładają na zarządy j.s.t. obowiązek sporządzenia bilansu skonsolidowanego i jego przekazania regionalnej izbie obrachunkowej w formie dokumentu oraz w formie elektronicznej w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, za który sporządzono bilans. Jednocześnie regionalne izby obrachunkowe zostały zobowiązane do przekazania MF formy elektronicznej w terminie do 14 lipca. W przypadku 21 j.s.t. wersje elektroniczne bilansów skonsolidowanych za 2011 rok zostały przekazane po terminie.

Łącznie w 2012 r. Izba przyjęła **229 bilansów skonsolidowanych** j.s.t. i przekazała (po skontrolovaniu) do MF 229 dokumentów elektronicznych, z tego 208 bilansów skonsolidowanych za rok 2011 i 21 korekt bilansów, w tym 1 korektę bilansu za rok 2010. Moduł obsługi skonsolidowanych bilansów j.s.t. w systemie BeSTi@ usprawnił przepływ dokumentów elektronicznych pomiędzy jednostkami zobowiązanymi do sporządzania i przekazywania sprawozdań.

6. Współdziałanie z innymi organami w zakresie sporządzania i przekazywania sprawozdań i raportów

A. *Przedłożenie ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej przyjętych przez Kolegium sprawozdań z działalności Izby za rok 2011 (art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o r.i.o.)*

Prezes Izby, przy piśmie z dnia 30 marca 2012 r. (znak GP-WR-071-43/12), przedłożył Ministrowi Administracji i Cyfryzacji przyjęte przez Kolegium Izby w dniu 28 marca 2012 r. sprawozdania z:

- wykonania budżetu Izby za 2011 rok (uchwała nr 34/2012),

- działalności kontrolnej i informacyjno-szkoleniowej Izby za 2011 rok (uchwała nr 33/2012),
- rocznego wykonania ramowego planu pracy Izby, w tym planu kontroli, za 2011 rok (uchwała nr 32/2012).

B. Udział w opracowaniu sprawozdania z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez j.s.t. za rok 2011 (art. 25a ust. 1 pkt 7 ustawy o r.i.o.)

Zadania związane z opracowaniem przedkładanego przez Krajową Radę Regionalnych Izb Obrachunkowych Sejmowi i Senatowi corocznego sprawozdania z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez j.s.t., były wykonane w 2012 r. w podobnym zakresie jak w latach poprzednich.

W pierwszym kwartale 2012 r. Kierownik Biura i Naczelnik WIAS zapewnili opracowanie i przekazanie wszystkich informacji niezbędnych do opracowania I części sprawozdania w zakresie spraw dotyczących działalności Izby w 2011 r., w tym wykonania budżetu i wyników działalności nadzorczej i opiniodawczej.

Zgodnie z przyjętym podziałem prac przy opracowaniu sprawozdania, Naczelnik WIAS opracował pkt 3 części I sprawozdania — w zakresie wyników działalności opiniodawczej regionalnych izb obrachunkowych w 2011 roku.

W systematyzowaniu danych wszystkich regionalnych izb obrachunkowych i ustaleniu wyników działalności opiniodawczej uczestniczyli pracownicy WIAS.

C. Przedstawienie właściwemu wojewodzie i ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych informacji o negatywnej opinii wydanej w sprawie określonej w art. 13 pkt 5 ustawy (art. 21 ust. 2 ustawy o r.i.o.)

W roku 2012 Składy Orzekające Izby wydały 6 negatywnych opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu gminy za rok 2011, z tego o przedłożonym przez Wójta Gminy Krośnice, Burmistrza Przemkowa, Burmistrza Szczytnej, Burmistrza Głuszycy, Burmistrza Żarowa i Osobę pełniącą funkcję burmistrza Wiązowa.

Informacje o negatywnych opiniach, zgodnie z dyspozycją art. 21 ust. 2 ustawy o r.i.o., zostały przedstawione Wojewodzie Dolnośląskiemu i Ministrowi Finansów przy pismach z dnia 21 maja 2012 r. (znak WIAS-449-1/12 i WIAS-449-2/12) wraz z informacją o wyniku rozpatrzenia przez Kolegium odwołania Burmistrza Głuszycy od negatywnej opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu gminy Głuszycy za rok 2012. Do informacji dołączono kopie negatywnych opinii i kopię uchwały Kolegium w sprawie rozpatrzenia odwołania (uchwała Kolegium nr 41/2012 z dnia 16 maja 2012 r.).

D. Opracowanie, w tym na wniosek organów, raportów, opinii i informacji w sprawach określonych ustawami (art. 1 ust. 3 i art. 10a ustawy o r.i.o.)

W ramach współpracy z organami państwa i innymi instytucjami opracowano i przedstawiono w 2012 r. 14 opinii i informacji o sytuacji finansowej wskazanych j.s.t. Przedstawiane informacje dotyczyły gmin, których zadłużenie na koniec 2011 r. przekroczyło granicę określoną w utrzymanym w mocy art. 170 ust. 1 u.f.p. z 2005 r., gmin i powiatu, których zadłużenie na koniec I, II i III kw. 2012 r. przekroczyło granicę określoną w art. 170 ust. 2 u.f.p. z 2005 r. w związku z art. 85 pkt 3 ustawy — Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych, oraz gmin i powiatu, których dotyczyły sytuacje szczególne (wnioski o zmianę statusu i o zmianę granic oraz o zmianę decyzji rozłożenia na raty zapłaty nienależnie otrzymanej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej).

Na wniosek Podsekretarza Stanu Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji przedstawiono:

- opinię dotyczącą skutków finansowych ewentualnego wyłączenia miasta Wałbrzych z Powiatu wałbrzyskiego i przywrócenia Wałbrzychowi statusu miasta na prawach powiatu — opracowaną na podstawie danych wykazanych w rocznych sprawozdaniach za lata 2003–2010, danych określonych w uchwałach budżetowych na rok 2011 i uchwałach w sprawie wieloletniej prognozy finansowej, danych wykazanych w sprawozdaniach kwartalnych z wykonania budżetu, danych przedstawionych w projektach uchwał

- na rok 2012 Gminy Wałbrzych i Powiatu wałbrzyskiego oraz opracowania pt. „Grodzkość Miasta Wałbrzych. Założenia budżetowe 2013 r.” (pismo z dnia 18 stycznia 2012 r. znak GP-071-9/2/11/12),
- stanowisko w sprawie wniosków zawartych w opinii Starosty Wałbrzyskiego pn. „Konsekwencje prawne i finansowe dla Powiatu wałbrzyskiego w przypadku wyłączenia gminy Wałbrzych ze struktur Powiatu wałbrzyskiego w celu utworzenia powiatu grodzkiego” — opracowane na podstawie udostępnionej Izbie opinii Starosty Wałbrzyskiego w konfrontacji z danymi przedstawionymi w opracowaniu pt. „Grodzkość Miasta Wałbrzych. Założenia budżetowe 2013 r.” oraz w projektach uchwał i w uchwałach przyjętych na rok 2012 (pismo z dnia 15 marca 2012 r. znak GP-071-9/3/11/12),
 - stanowisko w sprawie zarzutów Starosty Wałbrzyskiego dotyczących kwot zobowiązań Miasta Wałbrzych z tytułu poręczenia udzielonego WZWiK oraz planowanych dochodów Miasta z tytułu sprzedaży majątku, przedstawionych w opracowaniu pt. „Grodzkość Miasta Wałbrzych. Założenia budżetowe 2013 r.” — opracowane na podstawie ponownej analizy danych przedstawionych w dokumentach planistycznych i opracowaniach Miasta Wałbrzych w konfrontacji z dokumentacją udostępnioną przez MAiC (pismo z dnia 5 lipca 2012 r. znak GP-071-9/3/11/12),
 - opinię odnośnie spełnienia przez gminy Głogów m., Głogów w., Jerzmanowa (w nowych granicach) warunku, o którym mowa w art. 4d pkt 1 u.s.g., w związku z wnioskiem Rady Miasta Głogów w sprawie przyłączenia do gminy miejskiej Głogów części terenu gminy wiejskiej Głogów i gminy Jerzmanowa — opracowaną na podstawie danych wykazanych w rocznych sprawozdaniach Rb-PDP tych gmin za lata 2010 i 2011 (pismo z dnia 29 maja 2012 r. znak WIAS-448-6/2012).

Na wniosek Dyrektora Departamentu Finansów Samorządu Terytorialnego Ministerstwa Finansów przedstawiono:

- opinię o sytuacji finansowej Gminy Janowice Wielkie, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości finansowych Gminy do regulowania swoich zobowiązań, w związku z wnioskiem Gminy o zmianę decyzji Ministra Finansów o rozłożeniu na raty zapłaty nienależnie otrzymanej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej — opracowaną na podstawie przyjętej na rok 2012 uchwały budżetowej i uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej oraz sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2010 i 2011 w zakresie realizacji inwestycji wodno-kanalizacyjnych we wsi Komarno i związanego z ich realizacją wzrostu zadłużenia Gminy oraz możliwości jego spłaty w latach 2012–2016 (pismo z dnia 12 czerwca 2012 r. znak GP-WR-072-3/2012),
- informację dotyczącą przyczyn przekroczenia przez gminy: Przemków, Krośnice, Janowice Wielkie, Szczytna, Wiązów i Żarów granicy 60% wykonanych dochodów na koniec 2011 r. oraz przyczyn przekroczenia przez gminy: Przemków, Krośnice, Szczytna, Bierutów i Powiat górski granicy 60% planowanych dochodów na koniec I kw. 2012 r. — opracowaną na podstawie już przekazanej Ministrowi Finansów informacji o negatywnych opiniach, wydanych przez Składy Orzekające Izby o sprawozdaniu z wykonania budżetu gminy za rok 2012 oraz na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu za I kw. 2012 r. ze szczególnym uwzględnieniem przebiegu finansowania projektów realizowanych z udziałem środków UE, ze wskazaniem ma ich powiązanie z kwotami kredytów zaciągniętych na finansowanie przejściowego deficytu budżetu (pismo z dnia 29 czerwca 2012 r. znak WIAS-448-9/2012),
- informację o sytuacji finansowej gmin: Szczytna, Karpacz, Janowice Wielkie i Kłodzko w., których zadłużenie na koniec III kw. 2012 r. przekroczyło granicę 60% planowanych dochodów, określoną w art. 170 ust. 2 u.f.p. z 2005 r. — opracowaną na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu za III kw. 2012 r. oraz na podstawie informacji pozyskanych ze wskazanych gmin (pismo z dnia 6 grudnia 2012 r. znak WIAS-448-14/2012).

Na wniosek Wojewody Dolnośląskiego i Dyrektora Wydziału Nadzoru i Kontroli DUW przedstawiono:

- 2 informacje dotyczące obecnej sytuacji w gminie Przemków w zakresie oceny wpływu zaplanowanych działań na poprawę sytuacji gminy i skuteczności w wykonywaniu zadań publicznych — opracowaną na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu gminy za rok 2011 i sprawozdań za I kw. 2012 r. (pismo z dnia 25 maja 2012 r. znak GP-074-1/2011/2012) oraz dotyczącą wykonania budżetu gminy za I półrocze 2012 r. i za III kw. 2012 r. (pismo z dnia 9 listopada 2012 r. znak GP-074-1/2011/2012),
- informację dotyczącą oceny bieżącej sytuacji finansowej Gminy Wiązów w zakresie wykonywania zadań — opracowaną na podstawie wielkości określonych w uchwale budżetowej gminy na rok 2012, wyni-

- ków opiniowania oraz wyników wykonania budżetu za I kw. 2012 r. (pismo z dnia 21 maja 2012 r. znak WIAS-448-5/2012),
- informację o aktualnej sytuacji finansowej Gminy Krośnice oraz wpływie zadłużenia na skuteczność wykonywania zadań publicznych przez organy Gminy — opracowaną na podstawie wielkości określonych w uchwale budżetowej na rok 2012 oraz wynikających ze sprawozdań z wykonania budżetu za I kw. 2012 r. ze wskazaniem na realne zagrożenie niezachowania ustawowych relacji zadłużenia, w tym w związku z realizacją przedsięwzięć, w tym projektów z udziałem środków UE (pismo z dnia 15 czerwca 2012 r. znak WIAS-448-8/2012),
 - informację o aktualnej sytuacji finansowej Gminy Bierutów oraz wpływie zadłużenia na skuteczność wykonywania zadań publicznych przez organy Gminy — opracowaną na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu za III kw. 2012 r. ze wskazaniem na redukcję zobowiązań wymagalnych i realne zagrożenie niezachowania ustawowych relacji, co znalazło wyraz w negatywnej opinii o przebiegu wykonania budżetu w I półroczu 2012 r. (pismo z dnia 23 października 2012 r. znak WIAS-448-12/2012).

Na wniosek Posła na Sejm RP opracowano i przedstawiono:

- informację o sytuacji finansowej gminy Bierutów, której zadłużenie na koniec I i II kw. 2012 r. przekroczyło granicę określoną w art. 170 ust. 2 u.f.p. z 2005 r., w tym udzielono odpowiedzi na zapytania dotyczące wykonania wniosków pokontrolnych, potwierdzenia informacji o uchybieniach w zarządzaniu finansami Gminy oraz działań Izby w zakresie uzdrowienia sytuacji w Bierutowie, w tym dotyczących złożenia wniosku do Wojewody i właściwego ministra o ustanowienie zarządu komisarycznego — opracowaną na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Gminy w latach 2010 i 2011 oraz za III kw. 2012 r. ze wskazaniem na wyniki ocen zawarte w opiniach wydanych przez IV Skład Orzekający Izby oraz wyniki analiz przekazanych Wojewodzie Dolnośląskiemu i Ministrowi Finansów (pismo z dnia 15 listopada 2012 r. znak WIAS-448-13/2012, kopię przekazano MAiC),
- informację o sytuacji finansowej gminy Krośnice, której zadłużenie na koniec I, II i III kw. 2012 r. przekroczyło granicę określoną w art. 170 ust. 2 u.f.p. z 2005 r., w tym udzielono odpowiedzi na zapytania, dotyczące oceny sytuacji finansowej Gminy ze szczególnym uwzględnieniem powiązania poziomu zadłużenia z realizacją projektów dofinansowanych ze środków UE oraz działań Izby w zakresie informowania Wojewody o sytuacji finansowej Gminy, celem rozpoczęcia procedury ustanowienia zarządu komisarycznego — opracowaną na podstawie przyjętej uchwały budżetowej na rok 2012 oraz uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej, sprawozdań z wykonania budżetu za I, II i III kw. 2012 r., projektów uchwał na rok 2013 ze wskazaniem na oceny zawarte w opiniach wydanych przez V Skład Orzekający Izby oraz w informacjach przekazanych Wojewodzie i Ministrowi Finansów (pismo z dnia 21 grudnia 2012 r. znak WIAS-448-16/2012, kopię przekazano MAiC).

Dla porównania — w 2011 r. na wnioski organów i instytucji opracowano i przedstawiono 6 informacji o sytuacji finansowej wskazanych j.s.t., z tego 1 na wniosek MAiC, 3 na wniosek MF, 1 na wniosek Wojewody i 1 na wniosek KRRIO w związku z interpelacją poselską.

Informację o zakresie danych zbiorczych, przekazanych przez Izbę w 2012 r. w ramach współdziałania z organami państwa zawiera odrębne sprawozdanie z działalności kontrolnej i informacyjno-szkoleniowej Izby za rok 2012.

V. Zadania w zakresie szkolenia i informacji

Wykonanie przez Izbę w 2012 r. zadań, o których mowa w art. 1 ust. 3 w związku z art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o r.i.o., przedstawiono w odrębnym sprawozdaniu z działalności kontrolnej i informacyjno-szkoleniowej Izby.

VI. Zadania w zakresie wewnętrznego funkcjonowania Izby

1. Sprawozdanie z wykonania budżetu Izby za 2011 rok zostało opracowane w terminie i przyjęte przez Kolegium 28 marca 2012 r. (uchwała Kolegium nr 34/2012).
2. Sprawozdanie z działalności kontrolnej i informacyjno-szkoleniowej Izby za 2011 rok zostało opracowane w terminie i przyjęte przez Kolegium 28 marca 2012 r. (uchwała Kolegium nr 33/2012).
3. Sprawozdanie z wykonania ramowego planu pracy, w tym planu kontroli Izby za 2011 rok zostało opracowane w terminie i przyjęte przez Kolegium 28 marca 2012 r. (uchwała Kolegium nr 32/2012).
4. Projekt ramowego planu pracy oraz planu kontroli Izby na rok 2013, opracowany przez Naczelnika WIAS i Naczelnika WKGF, Kolegium przyjęło 19 grudnia 2012 r. (uchwała Kolegium nr 78/2012). Ponadto dokonano zmian w planie kontroli Izby na 2012 rok (uchwała Kolegium nr 66/2012).
5. Projekt budżetu Izby na rok 2013 został opracowany i przekazany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2013 (Dz.U. poz. 628).
6. Sprawozdania miesięczne i kwartalne z wykonania budżetu Izby w 2012 r. oraz roczne za 2011 rok były sporządzane i przekazywane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. Nr 20, poz. 103).
7. Ewidencję uchwał i zarządzeń podjętych przez organy j.s.t. i przekazanych do nadzoru Izby w 2012 r. prowadzono z użyciem rejestrów elektronicznych (Sys.rio 5). Prowadzona w WIAS w ramach wspomaganie funkcji nadzorczych ewidencja wielkości określonych w uchwałach budżetowych i monitorowanie stanu budżetu j.s.t. po zmianach, uległy kolejnej redukcji — w efekcie upowszechnienia elektronicznej formy przekazywania uchwał i zarządzeń podejmowanych przez j.s.t. w sprawach budżetu i wieloletniej prognozy finansowej oraz ich zmiany w systemie BeSTi@.
8. Obsługę administracyjną Kolegium prowadziło Biuro Izby, a w jej ramach zapewniono organizację 21 posiedzeń Kolegium, sporządzanie, przekazywanie i archiwizowanie dokumentacji oraz przekazywanie uchwał Kolegium do ogłoszenia w BIP i dzienniku urzędowym województwa.
9. Obsługę administracyjną pięciu Składów Orzekających Izby prowadzono w WIAS. W tym wydziale przygotowywano także materiały analityczne i informacje niezbędne do wydania opinii w sprawach określonych w art. 13 ustawy o r.i.o. oraz w sprawach określonych w art. 230 ust. 4 i art. 246 ust. 1 i 3 u.f.p.
10. Sprawy pracownicze, w tym kadrowe, prowadziło Biuro Izby, a obsługę księgową Izby zapewniła Sekcja księgowości w siedzibie Izby we Wrocławiu.
11. Zaopatrywanie Izby w niezbędne urządzenia i sprzęt oraz utrzymywanie wymaganego stanu urządzeń zapewniało Biuro Izby oraz Kierownicy Zespołów Zamiejscowych.
12. Prowadzenie i aktualizację strony BIP zapewniał wyznaczony pracownik WIAS.
13. Prowadzenie spraw archiwum zakładowego zapewniało Biuro Izby, w tym wyznaczeni pracownicy w siedzibie i Zespołach Zamiejscowych Izby.
14. Funkcjonalność sieci i systemów informatycznych w siedzibie i w Zespołach Zamiejscowych Izby zapewniał pracownik do spraw informatyki i administrowania siecią, a w zakresie systemu BeSTi@ — Zastępca Naczelnika WIAS.
15. W ramach działań podejmowanych dla zapewnienia funkcjonowania kontroli zarządczej — opracowano i przyjęto ramowy plan pracy Izby, w tym plan kontroli na rok 2013 oraz zapewniono wykonanie ustawowych zadań w zakresie nadzoru w terminach określonych w planie pracy na rok 2012. Funkcje kontrolne i szkoleniowo-informacyjne wykonano według zadań i tematów określonych w planie pracy. W podobnym zakresie jak w latach poprzednich utrzymano system wymiany informacji i współdziałania z innymi organami i izbami, w tym za pośrednictwem KRRIO.

**Uchwały i zarządzenia jednostek samorządu terytorialnego w zakresie spraw finansowych
zbadane przez Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu w 2012 roku**

Uchwały i zarządzenia w zakresie spraw finansowych	Liczba uchwał i zarządzeń			Wyniki badania nadzorczego								
	razem	organów stanowiących	organów wykonawczych	razem	bez naruszenia prawa	z naruszeniem prawa	z tego				wszczęte postępowanie umorzono	inne niezgodności z prawem
							z nieistotnym naruszeniem prawa	nieważne	z tego			
							w części	w całości				
Dotyczące:												
– budżetu	208	208		208	179	29	26	1	1		2	
– zmian budżetu i w budżecie	5 571	1 840	3 731	5 571	5 491	80	64				2	14
– wieloletniej prognozy finansowej (WPF)	209	209		209	178	31	31					
– zmiany WPF	1 317	1014	303	1 317	1 256	61	60	1		1		
– procedury uchwalania budżetu	22	22		22	21	1	1					
– emitowania obligacji oraz określania zasad ich zbywania, nabywania i wykupu	67	67		67	64	3	2	1		1		
– zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granicę ustaloną corocznie przez organ stanowiący	2	2		2	2							
– zaciągania pożyczek i kredytów długoterminowych	219	167	52	219	213	6	4	2		2		
– udzielania pożyczek	6	1	5	6	6							
– udzielania poręczeń	21	17	4	21	20	1		1		1		
– zaciągania pożyczek i kredytów krótkoterminowych	26	6	20	26	26							
– stawek dotacji przedmiotowych	64	64		64	64							
– trybu udzielania i rozliczania dotacji dla przedszkoli, szkół i placówek prowadzonych przez osoby prawne i fizyczne	44	44		44	38	6	1	5	3	2		
– trybu postępowania o udzielenie dotacji, sposobu jej rozliczania i kontroli wykonania zleconego zadania	106	106		106	98	8	2	6	2	4		
– podatków i opłat lokalnych	697	697		697	685	12	3	9	4	5		
– absolutorium	199	199		199	196	3		3		3		
Pozostałe uchwały i zarządzenia	746	724	22	746	740	6	2	4	3	1		
Razem	9 524	5 387	4 137	9 524	9 277	247	196	33	13	20	4	14
– gminy	7 805	4 570	3 235	7 805	7 598	207	163	29	12	17	3	12
– powiaty	1 110	559	551	1 110	1 075	35	29	3	1	2	1	2
– miasta na prawach powiatu	303	102	201	303	301	2	1	1		1		
– województwo samorządowe	176	67	109	176	176							
– związki	130	89	41	130	127	3	3					

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	absolutorium	199	199	0	199	196	3	0	3	0	3	0	0
	gminy	157	157	0	157	155	2	0	2	0	2	0	0
	powiaty	26	26	0	26	25	1	0	1	0	1	0	0
	miasta na prawach powiatu	3	3	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0
	województwo	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
	związki	12	12	0	12	12	0	0	0	0	0	0	0
16	zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granicę ustaloną corocznie przez radę	2	2	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0
	gminy	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
	powiaty	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	miasta na prawach powiatu	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
	województwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	związki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Pozostałe uchwały	746	724	22	746	740	6	2	4	3	1	0	0
	gminy	601	595	6	601	597	4	0	4	3	1	0	0
	powiaty	76	71	5	76	75	1	1	0	0	0	0	0
	miasta na prawach powiatu	10	9	1	10	9	1	1	0	0	0	0	0
	województwo	45	35	10	45	45	0	0	0	0	0	0	0
	związki	14	14	0	14	14	0	0	0	0	0	0	0
	w tym wydatki niewygasające	73	72	1	73	70	3	1	2	2	0	0	0
	gminy	51	50	1	51	49	2	0	2	2	0	0	0
	powiaty	19	19	0	19	19	0	0	0	0	0	0	0
	miasta na prawach powiatu	1	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0
	województwo	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
	związki	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
	w tym rachunki dochodów własnych jednostek oświaty	34	34	0	35	34	1	0	1	1	0	0	0
	gminy	25	25	0	26	25	1	0	1	1	0	0	0
	powiaty	4	4	0	4	4	0	0	0	0	0	0	0
	miasta na prawach powiatu	4	4	0	4	4	0	0	0	0	0	0	0
	województwo	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
	związki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Razem	9 524	5 387	4 137	9 524	9 277	247	196	33	13	20	4	14
	gminy	7 806	4 571	3 235	7 806	7 599	207	163	29	12	17	3	12
	powiaty	1 109	558	551	1 109	1 074	35	29	3	1	2	1	2
	miasta na prawach powiatu	303	102	201	303	301	2	1	1	0	1	0	0
	województwo	176	67	109	176	176	0	0	0	0	0	0	0
	związki	130	89	41	130	127	3	3	0	0	0	0	0

Wykaz przeprowadzonych planowanych kontroli przez Regionalną Izbę Obrachunkową we Wrocławiu w 2012 roku

(98 kontroli, w tym: 49 kontroli kompleksowych oraz 49 kontroli problemowych)

Zespół w Jeleniej Górze

Kontrole kompleksowe (15)

1. Gryfów Śląski
2. Jeżów Sudecki
3. Kamienna Góra (gmina miejska)
4. Lubań (gmina wiejska)
5. Lubawka
6. Lubomierz
7. Mirsk
8. Platerówka
9. Podgórzyn
10. Powiat lubański
11. Szklarska Poręba
12. Świerzawa
13. Wojcieszów
14. Zgorzelec (gmina miejska)
15. Zgorzelec (gmina wiejska)

Kontrole problemowe (15)

1. Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Łużyckiej Brygady w Gryfowie Śląskim
2. Szkoła Podstawowa w Czernicy (Jeżów Sudecki)
3. Szkoła Podstawowa nr 2 w Kamiennej Górze
4. Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół w Lubaniu
5. Zespół Szkół Publicznych w Lubawce
6. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Lubomierzu
7. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Mirsku
8. Szkoła Podstawowa w Platerówce
9. Gminne Gimnazjum w Sosnowcu (Podgórzyn)
10. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kombatantów Ziemi Lubańskiej (powiat lubański)
11. Szkoła Podstawowa nr 5 w Szklarskiej Porębie
12. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Świerzawie
13. Miejskie Przedszkole Publiczne w Wojcieszowie
14. Przedszkole Publiczne nr 9 w Zgorzlecu (gmina miejska)
15. Gimnazjum w Jerzmankach (Zgorzelec — gmina wiejska)

Zespół w Legnicy

Kontrole kompleksowe (8)

1. Bolesławiec (gmina miejska)
2. Chojnów (gmina miejska)
3. Chojnów (gmina wiejska)
4. Miłkowice
5. Rudna
6. Ruja
7. Ścinawa
8. Wądroże Wielkie

Kontrole problemowe (8)

1. Miejskie Przedszkole Publiczne nr 6 w Bolesławcu (gmina miejska)
2. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Chojnowie (gmina miejska)
3. Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Chojnowie (gmina wiejska)
4. Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłkowicach
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudnej
6. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rui
7. Zakład Gospodarki Komunalnej w Ścinawie
8. Zakład Usług Komunalnych w Wądrożu Wielkim

Zespół w Walbrzychu

Kontrole kompleksowe (12)

1. Bielawa
2. Dzierżonów (gmina wiejska)
3. Jaworzyna Śląska
4. Kudowa-Zdrój
5. Mieroszów
6. Niemcza
7. Pieszyce
8. Piława Górna
9. Radków
10. Strzegom
11. Ząbkowice Śląskie
12. Żarów

Kontrole problemowe (12)

1. Szkoła Podstawowa nr 10 z Oddziałami Sportowymi w Bielawie
2. Gimnazjum im. Jana Melca w Dzierżonowie (gmina wiejska)
3. Gimnazjum nr 1 w Jaworzynie Śląskiej
4. Zespół Przedszkolno-Żłobkowy w Kudowie-Zdroju
5. Gimnazjum im. K. Kieślowskiego w Mieroszowie
6. Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemczy
7. Ośrodek pomocy Społecznej w Pieszcach
8. Ośrodek Pomocy Społecznej w Piławie Górnej
9. Zespół Szkół w Ścinawce Średniej (Radków)
10. Szkoła Podstawowa nr 4 w Strzegomiu
11. Publiczne Gimnazjum nr 2 w Ząbkowicach Śląskich
12. Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Żarowie

Zespół we Wrocławiu

Kontrole kompleksowe (14)

1. Cieszków
2. Domaniów
3. Jelcz-Laskowice
4. Kamieniec Ząbkowicki
5. Kondratowice
6. Kostomłoty
7. Mietków
8. Przeworno
9. Siechnice
10. Udanin
11. Wisznia Mała
12. Wrocław
13. Złoty Stok
14. Zórawina

Kontrole problemowe (14)

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszkowie
2. Gminny Zespół Oświaty w Domaniowie
3. Zakład Ekonomiczno-Administracyjny Obsługi Szkół w Jelczu-Laskowicach
4. Gminne Centrum Kultury w Kamieńcu Ząbkowickim
5. Zakład Usług Komunalnych w Kondratowicach
6. Gminny Ośrodek Obsługi Szkół w Kostomłotach
7. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Mietkowie
8. Gminny Ośrodek Kultury w Przewornie
9. Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Siechnicach
10. Gimnazjum w Ujeździe Górnym (Udanin)
11. Samorządowa Administracja Placówek Oświatowych w Krynicznie (Wisznia Mała)
12. Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o.
13. Centrum Kultury i Promocji w Złotym Stoku
14. Gimnazjum w Zórawinie

Spis treści

I. Zadania w zakresie nadzoru	2
1. Wyniki badania uchwał i zarządzeń organów jednostek samorządu terytorialnego (j.s.t.) w sprawach określonych w art. 11 ust. 1 ustawy o r.i.o.....	2
A. Procedura uchwalania budżetu i jego zmian (art. 11 ust. 1 pkt 1 ustawy o r.i.o.).....	5
B. Budżet (art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy o r.i.o.)	6
C. Zmiany budżetu (art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy o r.i.o.).....	7
D. Wieloletnia prognoza finansowa (art. 11 ust. 1 pkt 7 ustawy o r.i.o.)	8
E. Zmiany wieloletniej prognozy finansowej (art. 11 ust. 1 pkt 7 ustawy o r.i.o.).....	9
F. Absolutorium (art. 11 ust. 1 pkt 6 ustawy o r.i.o.).....	10
G. Zaciąganie zobowiązań wpływających na wysokość długu publicznego j.s.t. oraz udzielanie pożyczek (art. 11 ust. 1 pkt 3 ustawy o r.i.o.).....	11
H. Zasady i zakres przyznawania dotacji z budżetu j.s.t. (art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy o r.i.o.).....	12
I. Podatki i opłaty lokalne, do których mają zastosowanie przepisy ustawy — Ordynacja podatkowa (art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy o r.i.o.).....	13
J. Zobowiązania w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granicę ustaloną corocznie przez organ stanowiący (odrębnie nie nazwane w art. 11 ust. 1 ustawy o r.i.o.).....	13
K. Grupa pozostałe uchwały i zarządzenia w sprawach dotyczących gospodarki finansowej j.s.t. (odrębnie nie nazwane w art. 11 ust. 1 ustawy o r.i.o.)	14
2. Ustalenie przez Kolegium Izby budżetu j.s.t. w przypadku niepodjęcia uchwały budżetowej przez jej organ stanowiący w terminie do 31 stycznia roku budżetowego (art. 11 ust. 2 ustawy o r.i.o.)	15
3. Rozpatrywanie zastrzeżeń organów jednostek kontrolowanych do wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych (art. 18 ust. 1 pkt 5a oraz art. 25b ust. 2 ustawy o r.i.o.).....	15
4. Podejmowanie uchwał w sprawach związanych z funkcjonowaniem Izby (art. 18 ust. 1 pkt 3–5 i 5b ustawy o r.i.o.).....	16
5. Podejmowanie uchwał w innych sprawach, określonych w odrębnych przepisach (art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy o r.i.o.).....	17
A. Skargi na rozstrzygnięcia nadzorcze Kolegium Izby wniesione przez j.s.t. w 2012 r.	17
B. Skargi na uchwały organów j.s.t. wniesione przez Kolegium Izby	17
6. Rozpatrywanie innych spraw określonych w odrębnych przepisach — rozpatrywanie skarg na działalność organów nadzorowanych j.s.t. (art. 229 k.p.a.).....	17
7. Zadania w zakresie nadzoru związane z wydawaniem opinii w sprawach określonych w art. 13 ustawy o r.i.o.	18
A. Wydawanie, na wniosek organu wykonawczego j.s.t., opinii o możliwości spłaty kredytu, pożyczki lub wykupu papierów wartościowych (art. 13 pkt 1 ustawy o r.i.o.).....	19
B. Opiniowanie możliwości sfinansowania deficytu j.s.t. przedstawionego w uchwale budżetowej na rok 2012 (art. 246 ust. 3 u.f.p.) oraz w projekcie uchwały budżetowej na rok 2013 (art. 246 ust. 1 u.f.p.)	20
C. Opiniowanie prawidłowości planowanej kwoty długu j.s.t., o której mowa w art. 230 ust. 4 u.f.p.....	22
D. Wydawanie opinii o przedkładanych projektach uchwał budżetowych j.s.t. na rok 2013 (art. 13 pkt 3 ustawy o r.i.o.).....	23
E. Wydawanie opinii o przedkładanych projektach uchwał o wieloletnich prognozach finansowych (art. 13 pkt 12 ustawy o r.i.o.)	24
F. Wydawanie opinii o przedłożonych przez organy wykonawcze j.s.t. informacjach o przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze 2012 r. (art. 13 pkt 4 ustawy o r.i.o.)	25
G. Wydawanie opinii o przedkładanych przez organy wykonawcze j.s.t. sprawozdaniach z wykonania budżetu za rok 2011 wraz z informacjami o stanie mienia i objaśnieniami (art. 13 pkt 5 ustawy o r.i.o.).....	27
H. Wydawanie opinii o wnioskach komisji rewizyjnych organów stanowiących j.s.t. w sprawie absolutorium za rok 2011 (art. 13 pkt 8 ustawy o r.i.o.).....	29
I. Wydanie opinii w sprawie uchwały rady gminy o nieudzieleniu wójtowi absolutorium (art. 13 pkt 8 ustawy o r.i.o.).....	30
8. Rozpatrywanie odwołań od opinii wydanych przez składy orzekające, wniesionych do pełnego składu Kolegium (art. 18 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 20 ust. 2 ustawy o r.i.o.).....	31
9. Rozpatrywanie spraw dotyczących powiadomień przez skarbnika o przypadkach dokonania kontrasygnaty na pisemne polecenie zwierzchnika (art. 13 pkt 9 ustawy o r.i.o.).....	32
II. Zadania w zakresie dyscypliny finansów publicznych	32

III. Zadania w zakresie kontroli.....	33
1. Występowanie do podmiotów objętych planem kontroli o przekazywanie informacji w zakresie przedmiotu kontroli	33
2. Przygotowanie przez inspektorów indywidualnych programów kontroli	33
3. Prowadzenie kontroli i działań pokontrolnych, zgodnie z planem i tematyką określoną w indywidualnym dla danej jednostki sektora finansów publicznych programie kontroli	33
4. Szkolenie inspektorów ds. kontroli w zakresie problemów objętych działalnością kontrolną.....	34
5. Szkolenie absolwentów wyższych uczelni zatrudnionych w Izbie w celu przygotowania ich do pracy w charakterze inspektora ds. kontroli	34
6. Opracowanie sprawozdania z realizacji planu pracy Wydziału Kontroli, w tym planu kontroli i działań pokontrolnych za 2011 rok	34
7. Współpraca WKGF z WIAS w zakresie wymiany informacji o jednostkach objętych kontrolą	34
8. Współpraca z Kolegium Izby i WIAS w zakresie ustalania tematyki szkoleniowo-instruktażowej, w związku ze stwierdzonymi w trakcie kontroli nieprawidłowościami i uchybieniami	35
9. Opracowanie planu pracy WKGF na 2013 rok, w tym planu kontroli podmiotów, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy o r.i.o.....	35
IV. Inne zadania w zakresie nadzoru i kontroli	35
1. Kontrola i przekazywanie sprawozdań przedkładanych przez j.s.t.	35
A. Kontrola formalna i rachunkowa kwartalnych sprawozdań z wykonania budżetów j.s.t. oraz wniosków gmin o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej (art. 9a ustawy o r.i.o.).....	35
B. Wykonanie dyspozycji z art. 10 ustawy o r.i.o.....	38
2. Sporządzanie i przekazywanie przez Izbę sprawozdań łącznych i zbiorczych w zakresie operacji finansowych (§ 8 ust. 3–5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r.; Dz.U. Nr 43, poz. 247)	38
3. Obsługa plików sprawozdań j.s.t. o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu pomocy oraz rocznych sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach należnych świadczeń (art. 32a ust. 2 i art. 34 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej; Dz.U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.)	40
4. Przyjmowanie bilansów z wykonania budżetu i sprawozdań finansowych łącznych, przekazywanych przez organy j.s.t. (§ 26 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.; Dz.U. Nr 128, poz. 861, z późn. zm.)	41
5. Przyjmowanie skonsolidowanych bilansów j.s.t. i zapewnienie elektronicznego przepływu danych do Ministerstwa Finansów (§ 26 ust. 5 i 7 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.).....	41
6. Współdziałanie z innymi organami w zakresie sporządzania i przekazywania sprawozdań i raportów	41
A. Przedłożenie ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej przyjętych przez Kolegium sprawozdań z działalności Izby za rok 2011 (art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o r.i.o.).....	41
B. Udział w opracowaniu sprawozdania z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez j.s.t. za rok 2011 (art. 25a ust. 1 pkt 7 ustawy o r.i.o.).....	42
C. Przedstawienie właściwemu wojewodzie i ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych informacji o negatywnej opinii wydanej w sprawie określonej w art. 13 pkt 5 ustawy (art. 21 ust. 2 ustawy o r.i.o.).....	42
D. Opracowanie, w tym na wniosek organów, raportów, opinii i informacji w sprawach określonych ustawami (art. 1 ust. 3 i art. 10a ustawy o r.i.o.).....	42
V. Zadania w zakresie szkolenia i informacji.....	44
VI. Zadania w zakresie wewnętrznego funkcjonowania Izby	45

Ważniejsze skróty

j.s.t.	—	jednostka samorządu terytorialnego
KRRIO	—	Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych
p.w.u.f.p.	—	ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. — Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.)
u.f.p. z 2005 r.	—	ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.)
u.f.p.	—	ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.)
u.p.o.l.	—	ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613, z późn. zm.)
u.s.g.	—	ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.)
u.s.p.	—	ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.)
ustawa o r.i.o.	—	ustawa z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 1113)
WIAS	—	Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń
WKGF	—	Wydział Kontroli Gospodarki Finansowej